

Miljø- og
Fødevareministeriet

EU og Internationalt
Den 16. januar 2019
MFVM 755

SAMLENOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019

1. Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand (omarbejdet)
– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*
KOM(2017)753

side 3
2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013
– *Politisk drøftelse*
KOM(2018)392

side 13
3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013
– *Politisk drøftelse*
KOM(2018)393

side 33
4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vin-produkter, (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav
– *Politisk drøftelse*
KOM(2018)394

side 41
5. Rapport fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om udviklingen af planteproteinsektoren i Den Europæiske Union
Kommissionens rapport om udvikling af planteproteiner i EU
– *Politisk drøftelse*

6. Præsentation af formandskabets arbejdsprogram for første halv 2019
– *Præsentation*
KOM-dokumentet foreligger ikke
side 49
7. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1305/2013 og EU nr. 1307/2013 for så vidt angår visse regler for direkte betalinger og støtte til udvikling af landdistrikterne for årene 2019 og 2020
– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*
KOM(2018)817
side 51

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 28. januar 2019

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand (omarbejdet) KOM(2017)753

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 14. juni 2018. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand. Forslaget lægger op til væsentlige ændringer i direktivet, hvoraf de største blandt andet omfatter opdatering af listen af parametre til vurdering af drikkevandskvaliteten, styrkelse af drikkevandssikkerheden gennem risikovurdering, samt forbedring af reglerne for gennemsigtighed og adgang til ajourførte oplysninger for forbrugerne. Herudover sigter forslaget efter at forbedre adgangen til sikkert drikkevand samt at modernisere og derigennem forenkle rapporteringsbestemmelser. Det vurderes at omarbejdningen vil have en positiv effekt på beskyttelsesniveauet og øge drikkevandssikkerheden i Europa. Forslaget forventes at medføre økonomiske omkostninger for vandforsyningsselskaber, og dermed i sidste end vandforbrugerne, samt for kommuner og stat.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2017) 753 endelig af den 1. februar 2018 fremsendt forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand. Forslaget er oversendt til Rådet den 1. februar 2018 i en dansk udgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192, stk. 1, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde

Formål og indhold

Kommissionens direktivforslag er en omarbejdning af direktiv 98/83/EF, også kaldet drikkevandsdirektivet, og fastsætter regler om kvaliteten af det drikkevand, der forbruges i EU. Forslaget videregiver det nuværende direktivs formål om at beskytte menneskers sundhed mod de skadelige virkninger af enhver forurening af drikkevand ved at sikre, at drikkevandet er sundt og rent. Forslaget tager afsæt i Kommissionens REFIT evaluering af drikkevandsdirektivet, som Kommissionen forpligtede sig til at foretage som respons på det europæiske borgerinitiativ 'Right2Water'. Resultaterne fra evalueringen udkom i december 2016 og bekræftede, at drikkevandsdirektivet er det relevante værktøj til at sikre en høj kvalitet af drikkevand i EU. Evalueringen identificerede dog en række områder med plads til forbedring. Til grund for forslaget ligger desuden en konsekvensanalyse. REFIT-revisionen af drikkevandsdirektivet indgik i Kommissionens arbejdsprogram 2017 som et initiativ, der skulle bidrage til implementering af EU's handlingsplan for den cirkulære økonomi.

Opdatering af listen over parametre til vurdering af drikkevandskvaliteten

Det foreslås, at listen over parametre med kvalitetskrav opdateres på grundlag af Verdenssundhedsorganisationens (WHO) anbefalinger. Grænseværdierne for de enkelte parametre, blandt andet nitrat, kan efter vedtagelse af direktivet ændres via en delegeret retsakt i lyset af den videnskabelige og tekniske udvikling.

Indførelse af en mere risikobaseret tilgang til vandsikkerhed

I forslagets (artikel 7-10) lægges der op til styrkelse af drikkevandssikkerheden gennem risikovurdering. Et af elementerne er forslaget om indførelse af forpligtelser til at foretage farevurdering af vandforekomster, som anvendes til indvinding af drikkevand. Baseret på farevurderingen, som blandt andet skal indeholde udpegning af farer og forureningskilder, kan medlemsstaterne træffe forebyggende eller afbødende foranstaltninger. Dette supplerer vandrammedirektivets krav om at udpege og kontrollere vandforekomster, som anvendes

des til indvinding af drikkevand, samt direktivets krav til medlemsstaterne om udarbejdelse af indsatsprogrammer og herunder træffe foranstaltninger med henblik på at beskytte vandindvindingsområder.

Herudover lægges der i forslaget op til, at der som noget nyt indføres en forpligtelse for medlemsstaterne til at sørge for, at der udføres en risikovurdering af forbrugernes fordelingsnet og de tilhørende produkter og materialer med henblik på at vurdere, om disse påvirker vandkvaliteten, ligesom der skal ske en verifikation af, om ydeevnen for byggevarer i kontakt med drikkevand er tilstrækkelig i forhold til specifikke krav til bygværker specificeret i forordning (EU) nr. 305/2011 (byggevarerforordningen) vedrørende afgivelse af stoffer til drikkevand.

I risikovurderingerne skal der blandt andet kontrolleres for bly og *Legionella* i de bygninger, hvor faren for menneskers sundhed anses for at være størst. Dette er begrundet i, at *Legionella*, som overføres gennem varmtvandsanlæg gennem indånding for eksempel ved brusebade, ifølge WHO er den største sundhedsmæssige byrde af alle vandbårne patogener. På baggrund af risikovurderingen og kontrollen kan medlemsstaterne træffe foranstaltninger, såsom uddannelse af blikkenslagere, samt oplysning og rådgivning til husejere om behandlingsteknikker i samarbejde med vandleverandørerne.

I 2015 blev der med det ændrede bilag II i direktivet indført forpligtelser for vandleverandører til at udføre forsyningsrisikovurdering. Disse forpligtelser videreføres med det nye direktivforslag.

Forbedre reglerne for gennemsigtighed og adgang til ajourførte oplysninger til forbrugere

Omfanget og hyppigheden af information til forbrugerne foreslås forøget. Udgangspunktet for forslaget er, at gennemsigtighed vil øge forbrugernes tillid til deres drikkevand og herunder kvaliteten, fremstillingen og forvaltningen heraf.

Kommissionen vurderer, at øget information om vandhanevands kvaliteter vil tilskynde forbrugerne til i højere grad at fravælge vand på flasker og dermed reducere energiforbruget til både produktion og bortskaffelse af plastflasker. Informationen skal gives på to måder. For det første skal en række oplysninger stå til rådighed online. For det andet skal visse specifikke oplysninger gives direkte til forbrugerne, for eksempel på deres fakturaer.

Forbrugerne skal uopfordret modtage oplysninger om blandt andet vandprisen, omkostningsstrukturen til såvel drikkevand som spildevand, vandforbruget, sammenligning af forbruget med et gennemsnitligt forbrug for en husstand i samme kategori, risikovurdering af vandforekomster som anvendes til indvinding af drikkevand, vandbehandlingen, spildevandshåndteringen samt eventuelle omkostninger vandforsyningen har til formål at sikre drikkevand til sårbare eller marginaliserede befolkningsgrupper.

Forbedre adgang til sikkert drikkevand

Kommissionen foreslår indført en ny bestemmelse om "adgang til drikkevand", som har til formål at forbedre adgangen for alle til drikkevand og fremme brugen heraf på medlemsstaternes område. Forpligtelsen, som efter den foreslåede bestemmelse påhviler medlemsstaterne, består af følgende tre hovedpunkter:

1. Udpegning af mennesker uden adgang til drikkevand og årsager til den manglende adgang, vurdering af mulighederne for at forbedre disse menneskers adgang og oplyse dem om mulighederne for at tilslutte sig fordelingsnettet eller om alternative midler til at få adgang til vandet. Medlemsstaterne skal i den forbindelse træffe alle nødvendige foranstaltninger for, at sårbare og marginaliserede befolkningsgrupper har adgang til drikkevand. Har de ikke det, skal medlemsstaterne straks oplyse dem om kvaliteten af det vand, som de benytter, og om eventuelle foranstaltninger, der kan træffes for at undgå skadelige virkninger på menneskers sundhed forårsaget af forurening af drikkevand.
2. Etablering og vedligeholdelse af udstyr udendørs og indendørs med henblik på gratis adgang til drikkevand i det offentlige rum.
3. Fremme anvendelse af drikkevand ved at iværksætte informationskampagner om kvaliteten af vandet, tilskynde til at levere vandet i forvaltninger og offentlige bygninger og tilskynde til, at drikkevand stilles til rådighed uden beregning i restauranter, kantiner og i forbindelse med catering

Medlemsstaterne har også lov til at fastsætte differentierede takster, der afspejler befolkningens økonomiske og sociale vilkår.

Modernisere af rapporteringsbestemmelser

Endelig foreslås det, at medlemsstaternes afrapportering delvis forenkles og suppleres med nye indberetninger. Med forslaget skal medlemsstaterne indføre nye datasæt, som rummer oplysninger om hændelser, overskridelser af parametre fastsat i direktivets bilag, farevurderinger og risikovurderinger af forbrugernes fordelingsnet samt foranstaltninger, der træffes til genoprettelse af tilfredsstillende vandkvalitet. I dag sker rapporteringen hvert tredje år for forsyninger, der leverer mere end 1.000 m³ om dagen eller til en befolkning på mere end 5.000 personer.

Formandskabets ændringsforslag

Siden forslaget blev forelagt den 1. februar 2018 har tre konsekutive formandskaber fremmet sagen i Rådet. De væsentligste ændringer, der fortsat arbejdes med er:

- Mulighed for at meddele tidsbegrænset dispensation for overskridelser af kvalitetskrav til drikkevandet, hvis disse ikke har sundhedsmæssige konsekvenser. Der er mulighed for undtagelse på to gange tre år.
- Der foreslås undtagelser for mindre vandforsyninger, der leverer under 10 m³ i gennemsnit om dagen eller til færre end 50 personer.
- Henvisningen til domstolsprøvelse slettes og erstattes med en betragtningstekst herom.
- Monitoreringsfrekvensen for særligt små vandforsyninger nedsættes. Hormonforstyrrende stoffer er sat på en såkaldt "overvågningsliste" med en note om, at disse udelukkende bør måles på, såfremt vandet har været i berøring med overfladevand.
- Det foreslås blandt andet, at der indføres nogle undtagelser for visse fødevarer, hvis vandforsyning er underlagt anden relevant EU lovgivning for fødevarer. Det foreslås i den forbindelse, at medlemsstater kan undtage fødevarer fra direktivet, hvis de nationale myndigheder vurderer, at kvaliteten af vandet ikke vil påvirke fødevarerproduktets sundhed.
- Der foreslås undtagelse for overholdelse af grænseværdier ved taphane, hvis dette skyldes forbrugerens fordelingsnet eller vedligeholdelse heraf; dog skal medlemsstaterne så foretage initiativer for at minimere risikoen og informere forbrugerne om nødvendige forholdsregler.
- Med formandsskabets ændringsforslag lægges også op til, at intervallet for fareevaluering af vandforekomster ændres fra hvert 3. år til med regelmæssigt interval – dog minimum hvert 6. år. I forhold til forsyningsrisikovurderingen udspecificeres en række forhold, der skal tages højde for i forbindelse med vurderingen. Det foreslås, at det under visse betingelser skal være muligt justere frekvensen eller helt at fjerne et parameter fra den liste af parametre, som skal monitoreres i forbindelse med forsyningsrisikovurderingen. Med kompromisforslaget kan drikkevandskontrollen tilrettelægges så den afspejler den særlige danske vandforsyning med grundvand, som ikke renses kemisk eller desinficeres.
- For så vidt angår materialer i kontakt med drikkevand, foreslås kriterierne fastlagt i drikkevandsdirektivet fremfor i byggevefareforordningen. Der lægges blandt andet op til, at der udarbejdes gennemførelsesretsakter med henblik på at etablere positivlister og retningslinjer for godkendte materialer.
- Direktivets forslag om adgang til drikkevand foreslås modificeret således, at medlemsstaterne selv skal tage initiativer for at sikre adgang til drikkevand særligt for sårbare og marginaliserede grupper og fremme brugen af vandhanevand. Forslaget giver medlemsstaterne større fleksibilitet, herunder i forhold til udpegnings af de såkaldte marginaliserede grupper, der ikke længere bliver defineret i forslaget.
- Efter tidligere ændringsforslag om at slette størstedelen af artiklen relateret til information til offentligheden, herunder informationer om energieffektivitet og vandlækage, foreslås det nu at genindsætte information i forhold til priser.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets ændringsforslag blev vedtaget på plenarafstemning den 23. oktober 2018 på baggrund af rapport udarbejdet af udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarer, der afgav betænkning den 1. oktober 2018.

Nogle af Europa-Parlamentets bemærkninger er helt eller delvist reflekteret i formandsskabets ændringsforslag. Det gælder blandt andet i forhold til introduktion af muligheden for dispensation, fastsættelse af kriterier og positivlister for materialer i kontakt med drikkevand i drikkevandsdirektivet.

Europa-Parlamentet påpeger desuden, at direktivet bør understøtte vandressourceeffektiviteten og bæredygtigheden af vandressourcen i overensstemmelse med målene i den cirkulære økonomi og foreslår, at medlemsstaterne skal træffe foranstaltninger til en vurdering af lækageniveauet på deres område og potentialet for forbedringer. Europa-Parlamentet foreslår også, at medlemsstaterne senest den 31. december 2022 fastsætter nationale mål for at reducere vandleverandørernes lækageniveauer med udgangen af 2030.

Europa-Parlamentet foreslår, at medlemsstater træffer alle foranstaltninger til at sikre at tiltag til desinfektion i vandforsyningssystemer ikke forringer kvaliteten af drikkevand.

I forhold til adgang til drikkevand foreslår Europa-Parlamentet, at medlemsstaterne skal træffe de foranstaltninger de finder nødvendige og passende for at sikre sårbare og marginaliserede grupper adgang til drikkevand dog med subsidiaritetsprincippet for øje.

For at supplere direktivet foreslår Europa-Parlamentet, at Kommissionen vedtager delegerede retsakter som fastlægger en metode til måling af mikroplast.

Europa-Parlamentet påpeger også, at maritime fartøjer, som afsalter vand, befører passagerer og fungerer som vandleverandør kun skal være omfattet af dele af direktivet.

Nærhedsprincippet

Kommissionen oplyser, at der med forslaget fastsættes generelle regler på EU-niveau inden for rammerne af Unionens beføjelser og under fuld overholdelse af nærhedsprincippet, idet medlemsstaterne overlades en skønsmæssig beføjelse til at afgøre, hvordan de vil gennemføre kravet om at forbedre adgangen til sikkert drikkevand. Forslaget vurderes af regeringen at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammentrækker og reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

De væsentligste retsakter, som gennemfører det gældende drikkevandsdirektiv, er:

- Lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 125 af 26. januar 2017 (vandforsyningsloven).
- Bekendtgørelse nr. 1147 af 24. oktober 2017 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg (drikkevandsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 1146 af 24. oktober 2017 om kvalitetskrav til miljømålinger.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil betyde, at der skal ske en ændring af drikkevandsbekendtgørelsen, bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger og eventuelt andre bekendtgørelser under Miljø- og Fødevareministeriets ressort. Det er desuden sandsynligt, at der vil skulle ske ændringer i vandforsyningsloven. Endelig kan der også skal ske ændringer i øvrige ministeriers lovgivning, for eksempel i Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets, eksempelvis som følge af bestemmelser om oplysninger til offentligheden eller med hensyn til reguleringen af byggevarer i kontakt med drikkevand under Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget pålægger medlemsstaterne nye opgaver blandt andet i forbindelse med nye risikovurderinger, øget rapportering og øget antal målinger i drikkevandsforsyningen.

Samlet set vurderes det seneste kompromisforslag med betydelig usikkerhed, at medføre økonomiske omkostninger for vandforsyningsselskaber på ca. 25 mio. kr. årligt. for de dele af forslaget, som det har været muligt at opføre. Omkostningerne skyldes primært øgede indberetningspligter, øget antal kontroller og flere risikovurderinger end i dag.

Revisionen af direktivet ventes med betydelig usikkerhed at medføre meromkostninger for stat og kommuner på i størrelsesordenen 5 mio. kr. årligt.

De præcise omkostninger vil afhænge af den endelige udformning og implementering af direktivet.

Beskyttelsesniveau og andre konsekvenser

Miljø- og Fødevareministeriet vurderer umiddelbart, at forslaget vil betyde øget sikkerhed for det danske og europæiske drikkevand i form af bedre og mere effektiv kontrol af drikkevandet. Dette skyldes primært de nye risikovurderinger, og den opdaterede liste over stoffer der skal måles i drikkevandet. Det er dog ikke muligt at kvantificere miljøeffekterne.

Høring

Forslaget har været sendt i høring blandt en bred kreds af interessenter, hvoraf følgende har afgivet svar:

Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA), Danske Vandværker, Dansk Industri, Landbrug & Fødevarer, Dansk Miljøteknologi, DHI, Bryggeriforeningen, Danfoss, Grundfos og Danmarks Naturfredningsforening. Overordnet set tager interessenterne positivt imod forslaget. Der er stor opbakning til indførelse af fokus på vandforsyningernes vandspild og energiforbrug, interessenterne ser gerne en endnu større fokus. De væsentligste bemærkninger til forslaget omhandler følgende overordnede punkter:

1. Direktivets formål
2. Vandspild og energiforbrug
3. Opdatering af listen af parametre til vurdering af drikkevandskvaliteten
4. Indførelse af en mere risikobaseret tilgang til vandsikkerhed
5. Forbedre reglerne for gennemsigtighed og adgang til ajourførte oplysninger til forbrugere.

1. Drikkevandsdirektivets formål

Dansk Industri og Danfoss foreslår, at artikel 1 om formålet med direktivet udvides, så den adresserer såvel kvalitet af drikkevand som forsyningssikkerhed og beskyttelse af vandressourcerne. Danfoss finder det afgørende, at der bliver sat krav til både vandtab og energieffektivitet som en del af direktivet, og at Danmark påtager sig ansvaret for, at Rådet træffer de nødvendige beslutninger på området.

Dansk Industri og Bryggeriforeningen mener ikke, at direktivet bør fokusere på at reducere salg af en lovligt markedsført vare som flaskevand.

2. Vandspild og energiforbrug

DANVA, Dansk Industri, Dansk Miljøteknologi og Danfoss foreslår, at der stilles krav til vandspildet, og at der indføres krav om installation af målere på husstands niveau. DANVA, Dansk Miljøteknologi og Grundfos foreslår en eksplicit opfordring i direktivet til, at medlemsstaterne sikrer, at der på nationalt/lokalt niveau fastsættes ambitiøse mål for nedbringelse af vandtabet. Dansk Miljøteknologi og Grundfos foreslår, at der også stilles krav til energiforbruget. Dansk Industri foreslår en fastsat grænse på vandspildet på for eksempel 10 %. Dansk Industri og Danfoss foreslår også, at der indføres rapporteringsforpligtelse til vandforsyningerne og medlemsstaterne om en samlet rapportering om vandtab, energiforbrug m.v.

3. Opdatering af listen af parametre til vurdering af drikkevandskvaliteten

DANVA mener, at der bør arbejdes efter en risikobaseret tilgang med fastholdelse af en høj målefrekvens for parametre, hvor overskridelser kan have en akut sundhedsmæssig betydning, for eksempel mikrobiologi og enkelte metaller. Mens frekvensen på parametre som salt og spormetaller kan reduceres uden at forringe forbrugersikkerheden.

DANVA mener, at direktivet bør give mulighed for, at der kan anvendes analyser fra tidligere ved nedsættelse af analyseomfanget i den risikobaserede tilgang, som kan ske på baggrund af tre års analyser.

DANVA gør opmærksom på, at det ikke er tydeligt, hvordan analyser af bly og *Legionella* skal indgå i analysepakkerne. I forhold til *Legionella* henvises til en prøvetagnings- og analysemetode, der umiddelbart foreskriver, at analysen skal foretages på koldt vand. Med henvisning til risikotilgangen vil det være mere retvisende, at prøven blev udtaget af det varme vand. DANVA gør opmærksom på, de øgede omkostninger med direktivet primært skal dækkes af vandforsyningerne, hvorfor det kan blive aktuelt med en ændring af den økonomiske regulering af vandselskaberne.

Dansk Industri bemærker at flere af parametrene er udvalgt ud fra, at vandressourcen er overfladevand, og andre at vandet kloses. Dansk Industri foreslår, at det af direktivet fremgår, at visse parametre derfor kun skal analyseres, såfremt der er tale om overfladevand og/eller kloring af vandet. Landbrug & Fødevarer bemærker hertil, at den eksisterende fodnote om, at visse parametre kun gælder for overfladevand, fastholdes, så vandforsyningerne undgår unødvendige øgede omkostninger, og at erhvervets omkostninger ikke øges som følge heraf.

DHI mener, at der mangler grænseværdier for en lang række stoffer, der migrerer fra materialer anvendt i vandsektoren, for eksempel formaldehyd, akrylonitril og MTBE. DHI gør også opmærksom på, at nogle af grænseværdierne i bilagene er højere end det, der er tilladt i drikkevandsbekendtgørelsen. DHI finder det væsentligt, at Danmark fortsat kan stille krav til afvigelse af uønskede langtidsskadelige stoffer, selv om disse ikke måtte være specificerede i de harmoniserede standarder. DHI gør opmærksom på, at Danmark har en ikke ubetydelig plastindustri, der producerer rør af god kvalitet til drikkevand. Det er både drikkevandskvaliteten og deres marked, der bliver truet, hvis man åbner markedet for en række byggevarer, der giver mulighed for afsmitning af hormonforstyrrende og kræftfremkaldende stoffer til drikkevandet.

Danmarks Naturfredningsforening gør opmærksom på, at direktivet omfatter minimumskrav, og at det er op til de enkelte medlemsstater at gennemføre eller fastholde større krav end angivet i direktivet. Danmarks Naturfredningsforening mener, at forsigtighedsprincippet, som hidtil har været gældende praksis i Danmark for sprøjtemiddelrester i drikkevand, tilsidesættes. Danmarks Naturfredningsforening mener, at grænseværdien for "ikke relevante" nedbrydningsprodukter fortsat skal være 0,1 µg/l. Danmarks Naturfredningsforening mener, at Danmark skal implementere kravet til de udvalgte stoffer, hvis grænseværdi skærpes, hurtigere end fastsat i direktivets krav om, at det skal ske over en 10 års periode.

Bryggeriforeningen anbefaler i forbindelse med manglende overholdelse af parameterværdier, at direktivteksten (artikel 12) undlader at bruge formuleringer som "ethvert tilfælde af manglende overholdelse ...", skal der straks foretages en undersøgelse med henblik på at påvise årsagen hertil". Det anbefales at bruge mere modificerede termer, således at der ikke skal iværksættes undersøgelser og korrigerende handlinger, når blot én enkelt prøve måtte vise et udsving.

Dansk Industri finder, at prøvetagningsfrekvens og prøvetagningssted bør vurderes nærmere, så den optimale sikkerhed for forbrugerne opnås til den lavest mulige omkostning. Grundfos anbefaler, at det bliver muligt at ændre prøvetagningsfrekvensen af kerneparametre ud fra en risikovurdering.

Grundfos foreslår, at der ved den kontinuerlige overvågning for mikrobiologiske forureninger kan anvendes andre parametre som supplement til turbiditet fx colifage bakterier og total antal bakterier.

4. Indførelse af en mere risikobaseret tilgang til vandsikkerhed

DANVA og Danske Vandværker støtter indførelsen af en risikobaseret tilgang til vandforekomster.

DANVA finder det positivt, at beskyttelsen af drikkevandsressourcerne knyttes sammen med vandrammedirektivet, herunder sikring af anvendelse af forurenere betaler-princippet og forsigtighedsprincippet.

Danske Vandværker mener, at risikovurderingen af vandforekomster vil kunne indeholdes i den igangværende kortlægning og indsatsplanlægning i udvalgte områder samt i forbindelse med beskyttelsen i form af boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Bryggeriforeningen anbefaler, at det tydeliggøres, at der nationalt

kan ske fravigelse, hvis vandoplandet allerede er kortlagt og omfattet af konkrete indsatsplaner. Bryggeriforeningen finder, at en risikovurdering af vandforekomsten hvert 3 år er ”endog meget hyppig”.

DANVA støtter forslaget om risikobaseret tilgang fra indvindingsområde til forbrugssted. DANVA gør i den forbindelse opmærksom på, at hvis der ønskes en sammenligning på tværs af landegrænser, bør der fastsættes et kriteriesæt for de tre foreslåede risikovurderinger, og at der fastsættes et minimumskrav til overvågning af funktionen af de kritiske elementer, for eksempel filtereffektivitet og hygiejnisk tilstand af rentvandsbeholderen. DANVA gør også opmærksom på, at der bør være sammenhæng mellem ejerskab og ansvar, og at vandforsyningerne ikke kan foretage en retvisende og værdiskabende risikovurdering af husinstallationerne. DANVA, Danske Vandværker og Bryggeriforeningen mener, at risikovurderingen af forbrugernes fordelingsnet ikke bør påhvile vandforsyningerne. DANVA foreslår, at risikovurderingen skal have sammenhæng med ejerskabet, og at dette fremgår af direktivet.

Landbrug & Fødevarer samt Bryggeriforeningen mener, at det bør præciseres, at kravet til risikovurdering af forbrugernes fordelingsnet kun skal gælde for forsyninger, som leverer til forbrugerne gennem et ledningsnet, og ikke for eksempel fødevarer virksomheder med egen boring.

DANVA foreslår, at direktivet opererer med to sæt parametre. Et sæt parametre ved leveringspunktet, som danner rammen for risikovurderingen, og et sæt parametre ved forbrugernes vandhane. Dette vil kunne bidrage til at tage højde for, at vandressourcerne, og dermed drikkevandskvaliteten, er forskellig i Europa, og at vandets karakter påvirker afsmitningen fra de materialer, vandet er i kontakt med.

DANVA støtter forslaget om en ordning, der sikrer, at der indføres færdigvaretest af den enkelte komplette byggevare, med krav i forhold til afsmitning fra alle materialer, der indgår i den færdige komponent. Samtidig opfordrer DANVA til, at det sikres, at en forbruger ikke stilles i en situation, hvor der sker overskridelse af drikkevandets kvalitetskrav som følge af *installation* af en lovlig godkendt byggevare.

Dansk Industri finder det vigtigt, at der så hurtigt som muligt findes en tilfredsstillende løsning på håndtering af fælles europæiske standarder for byggevarer i forbindelse med drikkevand. Dansk Industri opfordrer til at sikre, at Danmark kan indføre særlige krav hertil, hvis en risikovurdering dokumenterer behovet.

Grundfos tvivler på, at den foreslåede risikobaserede tilgang vil føre til harmonisering af byggevarer i kontakt med drikkevand, ved at overføre reglerne til byggevarereforordningen. Grundfos foreslår i stedet, at harmoniseringen sker inden for rammerne af drikkevandsdirektivet eller en ny selvstændig forordning.

5. Forbedre reglerne for gennemsigtighed og adgang til ajourførte oplysninger for forbrugere

DANVA og Danske Vandværker gør opmærksom på, at en stor del af de opstillede oplysningskrav som udgangspunkt er let implementerbare for den danske vandsektor, som har mange års erfaring med benchmarking og offentliggørelse af resultaterne. DANVA, Danske Vandværker, DI og Danfoss foreslår, at informationskravet gælder alle forsyninger uanset størrelse. Dansk Miljøteknologi foreslår, at informationskravet, udover de store forsyninger, også skal omfatte de mellemstore vandforsyninger. DANVA gør opmærksom på, at flere af de konkrete oplysningskrav ikke er entydige, og at det vil kræve fortolkning og ensretning at skabe sammenlignelighed på tværs af unionen. Det er for eksempel tilfældet med energiforbrug og forbrugerklager.

Dansk Industri og Danfoss foreslår, at kravet i bilag IV om gennemsigtighed og øget information specificeres ud fra hensyn til, at informationen skal være lettilgængelig samt forståelig. Gennemsigtighedskravet skal desuden kunne sammenlignes på tværs af medlemsstaterne i EU. Dansk Industri gør desuden opmærksom på, at informationen skal have fokus på drikkevandets kvalitet. Dansk Industri og Danfoss foreslår indførelse af et benchmarkingsystem, som indikerer, om vandforsyningen vandspilds- og energieffektivitetsmæssigt er i kategori rød, gul eller grøn, og at vandspildet fremgår af forbrugernes regning. DI foreslår også, at medlemsstaterne indrapporтер et samlet overblik over energiydeevne i den nationale vandforsyning.

Landbrug & Fødevarer samt Bryggeriforeningen mener, at det bør præciseres, at kravet om oplysninger til offentligheden kun skal gælde for forsyninger, som leverer til forbrugerne gennem et ledningsnet, og ikke for

eksempel fødevarevirksomheder med egen boring, og at det præciseres i bilag IV. Landbrug & Fødevarer samt Bryggeriforeningen bemærker, at hverken informationskampagner eller generel uddannelse af blikkenslagere bør være en del af kerneydelsen i de danske vandforsyninger. Bryggeriforeningen finder, at det ikke kan være en myndigheds opgave at opfordre restauranter m.fl. til at tilbyde vand uden beregning og på den måde forsøge at påvirke konkurrencen mellem private virksomheder.

6. Øvrige

Dispensationsmuligheder

Landbrug & Fødevarer og Bryggeriforeningen finder det vigtigt, at der fremadrettet fortsat kan dispenseres for vand fra et vandforsyningsanlæg, der forsyner en fødevarevirksomhed, jf. drikkevandsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. Landbrug & Fødevarer finder det afgørende, at der ikke stilles unødvendige analysekrav til vand, som bruges til malkekvæg og i grønsagsproduktion. Landbrug & Fødevarer er bekymrede for, om fjernelse af dispensationen i den tidligere artikel 9 kan give udfordringer for fødevarevirksomheder med egen boring. Landbrug & Fødevarer beder om, at man fra dansk side anmoder Kommissionen om at vurdere, hvorvidt ændringen vil få konsekvenser for virksomheder med egen boring, og om der fortsat vil være mulighed for at dispensere fra parameterværdier, som ikke overholder kvalitetskravene, men som ikke har betydning for sundheden eller fødevaresikkerheden.

Prøvetagningssted

Danske Vandværker bemærker, at vandprøver taget ved forbrugernes taphane ikke udgør et tilstrækkeligt grundlag til at overvåge vandkvaliteten.

Grundfos bemærker, at den løbende overvågning ideelt set bør ske i distributionsnettet og på vandværket.

Miljømæssige vurderinger ved drikkevand versus emballeret vand

Bryggeriforeningen anbefaler til artikel 6 c) at benytte en generisk betegnelse for emballeret vand frem for ordene "kildevand" og "flasker", således at tappestedet gælder for alt vand, der tappes i emballager, således også vand i pap, beholdere m.v. Bryggeriforeningen gør opmærksom på, at den miljømæssige vurdering af et merforbrug af drikkebægre af plast og pap som følge af øget forbrug af drikkevand ikke synes at være med i kommissionens konsekvensanalyse. Tilsvarende synes det heller ikke at indgå i vurderingen, at emballager til for eksempel kurvand, mineralvand m.v. indsamles via pantsystemet og genanvendes til fremstilling af nye fødevareemballager.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Danske regioner spurgte ind til inklusion af nye parametre i forhold til kemiske stoffer.

Danmarks Naturfredningsforening efterspurgte angivelse af en tidsfrist på undtagelsesbestemmelserne i kompromisforslaget.

Dansk Industri var generelt positive overfor regeringens holdning. Dansk Industri fandt, at de samme rapporteringsforpligtigelser, som gælder for vandforsyninger, som leverer til over 50.000 personer også bør gælde for mindre vandforsyninger. Dansk Industri gentog også en opfordring til at man arbejdede for hensynet til vandkvalitet herunder vandtab og energieffektivitet og ikke kun kvalitet.

Kommunernes Landsforening var positiv overfor en revision og umiddelbart også overfor regeringens holdning, men understregede, at der ikke skulle være tale om øgede administrative omkostninger for kommuner, forsyningsselskaber m.v.

Dansk Miljøteknologi kan generelt støtte Kommissionens forslag samt regeringens foreløbige generelle holdning. Dansk Miljøteknologi foreslår, at regeringens foreløbige generelle holdning suppleres med: At der lægges vægt på, at et nyt drikkevandsdirektiv understøtter ressourceeffektiv drikkevandsforsyning, herunder reduktion af vandtab og optimering af energipræstation. Det er afgørende for at nå i mål med Verdensmål 6 samt leve op til EU's målsætninger for cirkulær økonomi. Samt at der lægges vægt på, at der skabes stærke-

re incitament til at indføre løbende monitorering af drikkevandskvaliteten som en del af et nyt risikobaseret overvågningssystem. Det er afgørende, hvis man vil levere på refit- evalueringen og skabe mere effektiv lovgivning.

Sagen har været i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget

Landbrug & Fødevarer lægger stor vægt på, at der fortsat kan dispenseres for vand fra et vandforsyningsanlæg, der forsyner en fødevarevirksomhed, da det ellers vil betyde betydelige økonomiske og forsyningsmæssige udfordringer for danske fødevarevirksomheder. Landbrug & Fødevarer finder endvidere, at der bør sikres, at der ikke sker dobbeltregulering i forhold til fødevarelovgivningen med hensyn til etablering af "point of compliance" – det vil sige der hvor kravene i drikkevandsdirektivet skal overholdes.

Bryggeriforeningen mener, at der bør arbejdes for at undgå dobbeltregulering og større klarhed i forhold til anden lovgivning; herunder i forhold til "point of compliance" og materialer i kontakt med drikkevand og deres sammenhængen til øvrig fødevarelovgivning og i forhold til eksisterende særregulering for kilder med naturligt mineralvand, som fortsat bør undtages drikkevandsdirektivet. Bryggeriforeningen mener endvidere, at der bør sikres en fortsat dispensationsmulighed for vand fra et forsyningsanlæg til en fødevarevirksomhed, når det vurderes ikke at kunne påvirke føde- eller drikkevaren. Bryggeriforeningen mener, at det bør være direktivets formål at sikre en rigelig forsyning af vand i god kvalitet, men at det bør være direktivet uvedkommende, hvad vandet efterfølgende bruges til. Det bør således ikke være et formål med en omarbejdning af direktivet, at reducere brugen af vand på flaske, som er et supplement til hanevand, og som overholde både direktiv krav og anden regulering. Bryggeriforeningen oplyser, at det årlige forbrug af vand på flaske svarer til 0,4 % af det årlige vandspild i de almene vandforsynings ledningsnet.

Danmarks Naturfredningsforening er enig i, at der implementeres nye datasæt. Danmarks Naturfredningsforening finder, at de årlige rapporteringer også bør indeholde datasæt, der viser kvalitet og overskridelser af drikkevand i ledningsnet og af vandværk, og at de finder det bekymrende, hvis rapportering af kvalitet ikke gælder for vandforsyninger, der leverer under 1.000 m³ om dagen (365.000 m³/år), eller til en befolkningsgruppe på under 5.000 personer, da det vil betyde, at de fleste mindre almene vandværker i Danmark ikke skal afrapportere kvalitet eller andre forhold. Det foreslås derfor, at vandværker, der indvinder ned til ca. 10-20 m³ pr dag, medtages. Danmarks Naturfredningsforening finder det bekymrende, at ca. 50.000 private små vandforsyninger, der forsyner op til 10 husstande i Danmark, ikke skal kontrollere drikkevandet i samme omfang som større almene anlæg. Brugere af drikkevand fra disse anlæg lades derfor i stikken af myndighederne. Netop de små vandforsyninger indvinder ofte vand fra gravede brønde, borerer sat i bunden af gravede brønde og fra egentlige borerer, og det betyder, at det indvundne grundvand ofte stammer fra de allerøverste magasiner, hvor forureninger hyppigt findes. De danske erfaringer viser, at 60 % af disse anlæg overskrider en eller flere grænseværdier for nitrat, bakterier og pesticider/metabolitter. Danmarks Naturfredningsforening mener fortsat, at direktivet kun bør opfattes som minimumskrav, og at det er op til de enkelte medlemsstater at gennemføre eller fastholde større krav end angivet i direktivet. Danmarks Naturfredningsforening mener, at grænseværdien for "ikke relevante" nedbrydningsprodukter fortsat skal være 0,1 µg/l, og at forsigtighedsprincippet, som indtil for nyligt har været gældende praksis i Danmark for sprøjtemiddelrester i drikkevand bør genindføres.

Det Økologiske Råd bakker op om bemærkningerne fra Danmarks Naturfredningsforening og oplyser endvidere, at de finder det uhensigtsmæssigt at indføre risikovurdering generelt. Specielt for pesticider, hormonforstyrrende stoffer og de mest problematiske miljøgifte er det vigtigt at fastholde forsigtighedsprincippet og de politisk fastsatte grænseværdier. Det Økologiske Råd notere samtidig med tilfredshed, at introduktion af risikovurdering ikke træder i stedet for farevurdering, idet landene stadig kan basere foranstaltninger på farevurdering; men ønsker alligevel at advare imod, hvis introduktion af risikovurdering indskrænker brugen af forsigtighedsprincippet og for eksempel kan føre til brug af kemisk rensning af drikkevand. Herudover er Det Økologiske Råd positive over for en række tiltag såsom reduktion af vandspild, fri adgang til drikkevand i det offentlige og om at favorisere postevand frem for vand på flasker.

Dansk Industri undrer sig over, at vandvisionens arbejde og mål om at fordoble dansk eksport af vandteknologi ikke er bedre afspejlet, og at det bør fremgå som en væsentlig dansk interesse. Dansk Industri finder det vigtigt at den danske argumentation for vandtab og informationsforpligtigelser vedrører både risikovurderingen af vandforsyningerne og dels den forpligtigelse en vandforsyning har som et teknisk set naturligt monopol. Dansk Industri påpeger, at et højt informationsniveau om vandforsyning og kvalitet vil øge tiltroen til denne forsyning. Dansk Industri påpeger, at der mangler argumentation for bestemmelser om mikroplast. Dansk Industri prioriterer, at drikkevandsdirektivet bidrager til harmonisering af godkendelseskravene for byggevarer og materialer i kontakt med drikkevand. Direktivet bør indeholde positivlister på komponentniveau af tilladte stoffer og tilhørende grænseværdier ligesom der bør indføres en mekanisme, der forpligter medlemsstaterne til at begrunde, hvis de ønsker at indføre andre grænseværdier. Der bør være harmoniserede metoder til test/verificering af komponenter og det skal tydeliggøres at grænseværdier sættes på komponentniveau for at medlemsstater ikke kan stille krav til færdigvaretest. Dansk Industri kan i ingen tilfælde støtte op om anvendelse af færdigvaretest og mener derfor, at man fra dansk side bør arbejde på enighed om grænseværdier og testmetoder på komponentniveau.

Dansk Miljøteknologi støtter generelt forslaget, men udtrykker bekymring for, at væsentlige danske interesser ikke vil blive tilgodeset i en forhastet proces. Endnu har man således ikke haft substantielle drøftelser om reduktion af vandtab, energibesparelser og mere risikobaseret overvågningsprogram, der er afgørende for forsyningssikkerheden. Det oplyses at i gennemsnit spildes 25 % af alt produceret drikkevand i Europa, i nogle lande er det op til 60 %, mens Danmark ligger på 6 %. Dansk Miljøteknologi finder på den baggrund at forslaget ikke afspejler vandvisionens arbejde og danske interesser. Dansk Miljøteknologi finder derfor, at indsatsen for bestemmelser om vandspild skal styrkes, og støtter specifikt Europa-Parlamentets forslag om nationale mål for vandleverandørernes lækageniveauer, og at det oprindelige forslags krav om offentliggørelse af data om vandtab m.m. gøres til minimumskrav for dansk tilslutning til et kompromis.

DANVA hilser direktivet fokus på risikohåndtering velkommen, men finder at det mest lægger op til at risici håndteres via akkrediterede analyser, og at det er vigtigt, at direktivet også anerkender og understøtter det forebyggende arbejde i forhold til at sikre drikkevandskvaliteten. Dokumentation for vandkvalitet skal ikke kun hænges op på stikprøvekontroller men håndtering af risici i en bredere sammenhæng. DANVA finder, at der skal skabes rum for anvendelse af ikke akkrediterede analyser som for eksempel online målinger eller hurtiganalyser. Ikke akkrediterede analysemetoder skal opfylde direktivets krav om usikkerheder. DANVA finder, at krav om oplysning om lækageprocent skal fastholdes. Dette giver fokus på investering og vedligeholdelse i ledningsnet og understøtter arbejdet med fremtidssikring og understøtter at man i Europa bør fokusere på at udnytte ressourcen optimalt. Der bemærkes desuden behov for yderligere referencer til standarder for risikolethed og det bemærkes at kravet til bly bør nedsættes fra 10 µg/l til 5 µg/l hurtigere end 15 år.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt stor opbakning til en omarbejdning af direktivet. De to centrale, og meget politiske, punkter i forhandlingerne har været spørgsmålet om materialer i kontakt med drikkevand og spørgsmålet om adgang til drikkevand. En gruppe af store medlemsstater har stået i spidsen for en lang række medlemsstater, der har ønsket en harmonisering af materialer i kontakt med drikkevand under drikkevandsdirektivet for at sikre minimumskrav for potentiel afsmittning fra materialer til drikkevandet. Formandsskabets seneste kompromis forventes derfor at kunne få opbakning.

I forhold til adgang til drikkevand har der igennem forhandlingerne været delte holdninger – en række medlemsstater har udtrykt ønske om at bevare en stærk reference til sikringen af adgang til drikkevand, mens en række medlemsstater har udtrykt skepsis, idet forslaget ikke vurderes at ligge direkte inden for direktivets område. Der vurderes på nuværende tidspunkt at være et flertal, der kan støtte det nuværende kompromisforslag, der med en stærk reference til adgang til vand dog samtidigt sikrer medlemslandene en nødvendig fleksibilitet.

En række medlemsstater har udtrykt bekymring for, om bestemmelserne vedrørende en farevurdering går videre end vandrammedirektivet. Medlemsstaterne har generelt udtrykt tilslutning til opdatering af listen

over parametre til vurdering af drikkevandskvaliteten, idet flere medlemsstater dog har peget på behovet for længere indfasning af nye kvalitetskrav. Der har været et bredt ønske om at bevare de eksisterende muligheder for undtagelsesbestemmelser.

I forhold til spørgsmålet om at styrke linket til dagsorden under cirkulær økonomi gennem øget fokus på ressourceeffektivitet eksempelvis gennem oplysninger om vandspild, har dette haft meget begrænset opbakning. Enkelte medlemsstater har udtrykt vag opbakning mens et klart flertal ikke vurderer, at drikkevandsdirektivet om sundhedskrav er det rigtige sted at regulere disse bestemmelser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser forslaget velkomment og er enig i, at rent drikkevand har høj prioritet. Regeringen hilser det derfor velkommen, at der vil ske en opdatering af de EU fælles kriterier på baggrund af WHO's anbefalinger til gavn for miljøet såvel som borgernes sundhed og sikkerhed. Regeringen lægger vægt på, at direktivets merværdi i form af øget drikkevandssikkerhed står mål med øgede omkostninger for stat, kommuner og vandforsyninger og dermed forbrugerne. Regeringen lægger derfor vægt på, at der ikke vedtages unødvendige administrative byrder. Regeringen lægger vægt på, at der sættes et styrket fokus på vandspild og energiforbrug i vandforsyningerne, og at der kan etableres bestemmelser om reduktion af vandtab. Regeringen lægger vægt på, at der fastholdes en fleksibel implementering med fokus på risikovurdering. Regeringen finder det vigtigt, at der fastlægges ambitiøse kvalitetskrav for drikkevand, der som minimum tager udgangspunkt i WHO's anbefalinger, og at man, hvor det er muligt og med udgangspunkt i eksisterende danske kriterier, fastlægger skærpede kriterier for indholdet af kemiske stoffer i drikkevand. Regeringen vil arbejde for, at der i direktivet ikke skelnes mellem relevante og ikke-relevante metabolitter, hvilket svarer til den høje danske beskyttelse i forhold til nedbrydningsprodukter af pesticider. Regeringen vil arbejde for, at forslaget indeholder bestemmelser om mikroplast i drikkevand. Regeringen finder det vigtigt, at EU-harmoniseringen for byggevarer og materialer i kontakt med drikkevand (for eksempel armaturer og vandrør) styrkes. Regeringen støtter desuden, at der i direktivet skabes incitamenter til brug af on-line monitorering af drikkevandskvaliteten. Regeringen arbejder for, at medlemsstaterne nationalt vurderer behovet for eventuel information til borgerne om god adfærd i forhold til forbrug og mulighed for at spare vand og vandbesparende teknologi. Regeringen vil endvidere arbejde for, at medlemsstaterne nationalt vurderer behovet for adgang til rent for deres borgere.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 22. juni 2018 forud for rådsmødet (miljø) den 25. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 14. juni 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 21. februar 2018.

Notaterne er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 KOM(2018)392

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 1. juni 2018 fremsat forslag til en ny fælles forordning for den direkte støtte og landdistriktsstøtte samt visse støtteordninger under den nuværende fælles markedsordning. Forordningen sammenskriver og afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 om direkte beta-

linger og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne samt dele af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning. Medlemsstaterne skal udarbejde strategiske planer for landbrugspolitikken. Planen skal dække både direkte støtte, landdistriktsudvikling og sektorprogrammer fra markedsordningen. Planen skal indeholde mål for landbrugspolitikken og beskrivelse af de interventioner, der indføres i medlemsstaten for at opfylde målene. Forslaget fastsætter desuden et obligatorisk støtteloft for direkte støtte per modtager per år samt en omfordeling af direkte støtte fra større til mindre og/eller mellemstore bedrifter (omfordelingsbetaling). Endelig vil forslaget videreføre en direkte indkomststøtte til landbrugsdrift med mulighed for supplerende støtte for klima- og miljøtiltag, standardbeløb til mindre landbrug og supplerende indkomststøtte til unge landmænd. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af fælles regler for støtte under landbrugspolitikken (strategiske planer) og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 udgør en del af det samlede forslag til reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Formål og indhold

Forslaget sammenskriver og afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 om direkte betalinger og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne samt dele af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning. Der etableres dermed en fælles forordning, som samler medlemsstaternes mulige interventioner og rammerne herfor.

Forslagets overordnede mål er, at den fælles landbrugspolitik skal fremme en bæredygtig udvikling af landbruget, af fødevarerproduktionen samt af landdistrikterne. Dette skal ske gennem tre generelle målsætninger om at fremme og styrke udviklingen af 1) en robust og mangfoldig sektor, 2) miljøbeskyttelse og klimatiltag samt 3) den socioøkonomiske struktur i landdistrikterne. Disse tre målsætninger suppleres af en tværgående målsætning om at modernisere landbruget og landdistrikterne gennem viden, innovation og digitalisering. I tilknytning til de generelle målsætninger, introducerer forslaget ni specifikke mål, som skal forfølges. Kommissionen anfører et skifte i politikken fra fokus på overholdelse af regler til fokus på resultater og øget fleksibilitet og subsidiaritet for medlemsstaterne til at levere på miljø- og klimamål gennem en ny grøn arkitektur samt forenkling og lettelse af administrative byrder for støttemodtagerne.

Hver medlemsstat skal udarbejde en strategisk plan for landbrugspolitikken, som beskriver de påtænkte interventioner, samt hvorledes de vil bidrage til de fælles EU-mål og andre relevante internationale forpligtelser.

Strategisk plan for landbrugspolitikken

Medlemsstaterne skal udarbejde strategiske planer for landbrugspolitikken i perioden 2021-2027. Planerne vil erstatte de nuværende landdistriktsprogrammer, men vil som noget nyt omfatte både landdistriktsstøtte og den direkte landbrugsstøtte samt visse støtteordninger under markedsordningen.

Planerne vil i udformningen i høj grad ligne det nuværende landdistriktsprogram. Lighedspunkterne gælder blandt andet i forhold til følgende:

- Godkendelse og ændringer: Kommissionens forslag til procedurer for udarbejdelse, godkendelse og ændringer af planer ligner de nuværende fra landdistriktsprogrammet. Kommissionen skal godkende planen senest 8 måneder efter modtagelsen. Ændringsforslag kan fremsættes en gang årligt, men først efter at der er foretaget en gennemgang af det foregående års resultater. Forslag til ændringer af planen skal godkendes af Kommissionen senest tre måneder efter modtagelsen.
- Indhold: Planerne skal som de nuværende landdistriktsprogrammer udarbejdes på baggrund af en *SWOT-analyse* og en *ex ante-evaluering*. En SWOT-analyse er en situationsanalyse af forhold, der kan påvirke implementeringen af planen, og som indgår i udformning af planens strategi og interventioner, mens en ex ante-evaluering er en forudgående analyse af planens forventede effekter. SWOT-analysen skal blandt andet indeholde en beskrivelse af nationale tiltag vedrørende direktivimplementering med relevans for landbrugsområdet. På baggrund af SWOT-analysen udarbejdes en behovsanalyse, herunder en indikativ kvantificering af miljø- og klimamålsætninger. Planerne skal indeholde en beskrivelse af de tiltag og regler, som skal gælde for den støtte, medlemsstaterne vil yde i form af direkte landbrugsstøtte og landdistriktsstøtte. Planerne skal også ligesom landdistriktsprogrammerne indeholde en finansieringsplan og en målplan med slutmålene og årlige delmål.
- Overvågning, rapportering og evaluering: Der skal etableres en såkaldt performanceramme, der skal muliggøre rapportering, overvågning og evaluering af de resultater, der opnås ved gennemførelsen af den strategiske plan. Den nye ramme vil som den nuværende bl.a. omfatte et sæt fælles kontekst-, output-, resultat- og effektindikatorer, mål og årlige delmål samt regler for dataindsamling, -opbevaring og -overførelse m.v. Rammen har til formål at overvåge fremdriften i implementeringen i forhold til de fastlagte delmål og mål. Kravene til gennemførelse af evalueringer svarer i vidt omfang til det, der gælder for landdistriktsprogrammer i denne programperiode, idet der dog forventes at blive flere krav til evalueringer af selve planen i programperioden.
- Interessentinddragelse: Medlemsstaten skal etablere et partnerskab, der skal involveres i udarbejdelsen af planen. Som det kendes fra det nuværende landdistriktsudvalg, skal der nedsættes et overvågningsudvalg, som følger gennemførelsen af den strategiske plan, og som eksempelvis afgiver udtalelse om de årlige performancerapporter. Udvalget skal etableres inden den strategiske plan fremsendes til Kommissionen.

Der er væsentlige forskelle mellem Kommissionens forslag og det nuværende landdistriktsprogram. Den gældende landdistriktsforordning er for eksempel baseret på et meget omfattende system af målsætninger med tre mål, seks prioriteter og 18 fokusområder. Til sammenligning skal den strategiske plan alene forholde sig til ni specifikke målsætninger for den fælles landbrugspolitik, som er:

- Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerforsyningsikkerheden
- Fremme markedsorienteringen og øge konkurrenceevnen, inkl. større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
- Forbedre landmændenes position i værdikæden
- Bidrage til begrænsning af og tilpasning til klimaforandringer samt bæredygtig energi
- Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne, som for eksempel vand, jord og luft
- Bidrage til beskyttelsen af biodiversitet, styrke økosystemtjenester og bevare levesteder og landskaber
- Tiltrække unge landbrugere og fremme virksomhedsudvikling i landdistrikter
- Fremme beskæftigelse, vækst, social integration og lokal udvikling i landdistrikterne (herunder bioøkonomi og bæredygtig skovdrift)
- Forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til at sikre nærende og bæredygtige fødevarer, madspild samt dyrevelfærd.

I Kommissionens forslag vil medlemsstaterne få mulighed for at fravælge en eller flere målsætninger, hvis dette er begrundet i SWOT-analysen og ex ante-evalueringen. Planerne for landbrugspolitikken vil derudover

skulle indeholde en beskrivelse af de elementer, der bidrager til den tværgående målsætning om moderniseringen af landbruget gennem viden, digitalisering og innovation. Det foreslås endvidere, at medlemsstaterne i deres plan for landbrugspolitikken skal redegøre for, hvordan der opnås forenkling og reducerede administrative byrder for støttemodtagerne.

Den nuværende landdistriktsforordning omfatter 20 forskellige foranstaltninger med meget detaljerede krav til indholdet af de enkelte støtteordninger. Til sammenligning skal den nye strategiske plan ud over indsatser under søjle I opbygges omkring et mindre antal interventioner under søjle II med mere fleksibilitet for medlemslandene til at designe støtteordninger.

Kommissionens revision skal ud fra et princip om en enkelt revision (single audit) fremover i højere grad koncentrere sig om certificeringsorganets arbejde, hvor Kommissionens under de nuværende forordninger gennemfører egne revisioner af medlemsstaternes administration af de forskellige støtteordninger. I dag kan Kommissionens revisioner føre til, at medlemsstaternes udgifter bliver underkendt (en underkendelse), hvis Kommissionen konstaterer, at EU-reglerne ikke er overholdt. I den nuværende forordning er der regler for, hvordan udbetalingsorganerne skal agere over for støttemodtagere eksempelvis i forhold til at inddrive uretmæssigt udbetalte beløb. Disse regler indgår ikke i forslaget, hvilket skyldes, at Kommissionen ikke længere vil regulere disse forhold i detaljer. Det bliver i stedet op til medlemsstaterne at definere disse forhold i deres planer. Kommissionens revision af certificeringsorganets arbejde kan fortsat afstedkomme underkendelser af betalingsorganets udgifter.

Den nye performanceramme er opbygget omkring årlige performancerapporter, som skal indeholde en række indikatorer. Indikatorerne kobles fremover mere direkte til udbetaling af EU-midler. Det vil for det første ske ved en årlig performanceafstemning (*performance clearance*), hvor hjemtagning vil afhænge af en række outputindikatorer (for eksempel antal investeringer eller hektar med afkoblet støtte). For det andet skal der gennemføres en årlig performancegennemgang (*performance review*), hvor udviklingen for en række årlige milepæle frem mod de endelige mål for planen overvåges på baggrund resultatindikatorer (aggregerede outputindikatorer som for eksempel andel af landmænd med miljø- og klimainvesteringer). Som noget nyt skal medlemsstaten udarbejde en handlingsplan, hvis der er en forsinket eller utilstrækkelig resultatopfyldelse i forhold til milepælene. Hvis handlingsplanen ikke udarbejdes eller vurderes utilstrækkelig af Kommissionen, kan det medføre suspension og i sidste ende reduktion af refusion for udgifter til medlemsstaten. Reglerne for reduktioner, suspensioner og underkendelser er nærmere beskrevet i forslag om forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik.

Performancerammen indeholder også en række effektindikatorer med relation til blandt andet vand- og luftområdet (for eksempel nitrat i grundvand eller reduktion af ammoniak). Disse indikatorer vil dog ikke indgå i performancerapporterne, men i en midtvejs- og slutevaluering.

Konditionalitet

Der indføres en såkaldt "konditionalitet" for at modtage arealstøtte og dyrepræmier. Udbetaling af den fulde støtte forudsætter overholdelse af konditionaliteten, og der kan alene iværksættes supplerende støtteordninger udover den direkte indkomststøtte til interventioner, som går videre end kravene omfattet af konditionaliteten. Konditionaliteten udgør, sammen med andre obligatoriske krav indført under EU-retten eller national ret, den såkaldte "baseline" for de yderligere indsatser, der gennemføres med landdistriktsstøtte, direkte landbrugsstøtte eller markedsstøtte. Det vil sige, at arealstøtte under søjle II til miljø, klima og andre formål samt miljø- og klimastøtte under søjle I skal ligge ud over konditionalitetens krav. Medlemsstaternes planer skal indeholde en beskrivelse af konditionaliteten.

Konditionaliteten omfatter i Kommissionens forslag de hidtidige krav omfattet af krydsoverensstemmelse, som er EU-krav i forordninger og den nationale implementering af EU-forordninger og direktivkrav inden for miljø, sundhed, dyrevelfærd, samt regler udformet med henblik på at sikre god landbrugs- og miljømæssig stand. Konditionaliteten udvides desuden med nye krav, som omfatter: restriktionerne indført af medlemslandene om brug af plantebeskyttelsesmidler i sårbare områder, der gennemfører EU's direktiv om inte-

greret plante-beskyttelse (IPM). På vandmiljøområdet udvides konditionaliteten, så den omfatter Vandrammedirektivets foranstaltninger om beskyttelse mod udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Desuden fastsættes krav om bedrifternes anvendelse af et webbaseret værktøj til udarbejdelse af markkort, afgrødeplanlægning og gødningsplanlægning (bedriftsbæredygtighedsinstrument for næringsstoffer), som kan supplere nationale IT-værktøjer især for mindre bedrifter, som ofte ikke anvender de mere avancerede IT-løsninger. I relation til klima og biodiversitet følger der krav om beskyttelse af kulstofholdige arealer i form af vådområder og tørveholdige arealer samt pløjeforbud af permanent græs i Natura 2000 og forbud mod barjord i årets mest følsomme perioder. På dyresundhedsområdet foreslår Kommissionen, at konditionalitetskravene om indberetning af dyresygdomsudbrud udvides til også at omfatte mund- og klovesyge og bluetongue.

Endvidere omfatter konditionaliteten som noget nyt tillige de hidtidige såkaldte "grønningskrav" i en ændret form gennem krav om sædskifte, opretholdelse af andelen med permanent græs samt opretholdelse af en andel af arealer med landskabstræk og ikke-produktive arealer.

Bedriftsrådgivningstjeneste

Som i det nuværende EU-regelgrundlag stiller Kommissionen forslag om, at medlemsstaterne skal sikre en ordning med rådgivning af landbrugere og andre modtagere af landbrugsstøtte. Kravene til denne tjeneste skærpes i Kommissionens forordningsudkast i forhold til de nuværende krav.

Tjenesten skal yde rådgivning om økonomiske- og miljømæssige forhold samt om den sociale dimension i landbruget og skal som minimum dække alle de krav, betingelser og forvaltningsforpligtelser, som gælder for landbrugsstøtten. Endelig skal den dække krav fastsat i lovgivning om bl.a. vand, bæredygtig brug af pesticider samt initiativer til bekæmpelse af antimikrobiel resistens, risikostyring, støtte innovation og digitale teknologier i erhvervet.

Medlemsstaterne skal sikre, at denne bedriftsrådgivning er upartisk, og at konsulenterne ikke er involveret i interessekonflikter. I Danmark gennemføres denne tjeneste i dag i form af landbrugets rådgivningstjeneste.

Direkte støtte (søjle I)

Medlemsstaternes skal fortsat udbetale en direkte indkomststøtte, som er afkoblet krav om nogen specifik produktion, men som ydes på basis af støtteberettigede landbrugsarealer. Den hidtidige grønne betaling indregnes i denne støtte. Beløbsmæssigt udgør den direkte indkomststøtte hovedparten af søjle I i den fælles landbrugspolitik. Denne støtte kaldes fremover "basisindkomststøtte" og skal ydes per støtteberettiget hektar til "ægte landmænd". Definitionen af "ægte landmænd" skal fastlægges af medlemsstaterne. Støtten betales med et ensartet beløb per hektar, medmindre medlemsstaterne yder støtte på grundlag af betalingsrettigheder med forskellig værdi per hektar. Basisindkomststøtte afløser grundbetalingsordningen og den grønne betaling.

I Kommissionens forslag kan medlemsstaterne vælge at differentiere basisindkomststøtten per hektar mellem forskellige områder, der har samme socioøkonomiske eller agronomiske forhold. Hvis denne mulighed vælges, skal det estimerede gennemsnitsbeløb per hektar og det planlagte output for hver gruppe af områder indikeres i medlemsstaternes plan.

Kommissionen foreslår, at der fastsættes et støtteloft ("capping") for direkte støtte, hvor støtten degressivt reduceres for beløb over 60.000 € (ca. 450.000 kr.) per bedrift per år. Der skal ske en reduktion med mindst 25 % for beløb mellem 60.000 € (ca. 450.000 kr.) og 75.000 € (ca. 560.000 kr.), med mindst 50 % for beløb mellem 75.000 € (ca. 560.000 kr.) og 90.000 € (ca. 675.000 kr.), med mindst 75 % for beløb mellem 90.000 € (ca. 675.000 kr.) og 100.000 € (ca. 750.000 kr.), og støtten over 100.000 € pr. bedrift pr. år bortfalder helt. I forbindelse med beregningen af støttebeløbet skal medlemsstaterne tage hensyn til omkostninger til lønninger inklusiv skatter og sociale bidrag samt aflønning af ulønnet arbejde af ejer m.v. Det beløb, som overstiger støtteloftet (det vil sige det "cappede" beløb), skal primært anvendes til omfordelingsbetaling. Hvis det cappede beløb er højere, end hvad der er behov for til omfordelingsbetaling, skal overskuddet anvendes til at finansiere andre interventioner vedrørende direkte støtte. Hvis der er yderligere overskydende midler

fra støtteloftet, kan de overføres til finansiering af interventioner under landdistriktsprogrammet. Overførslerne skal beskrives i medlemsstaternes strategiske planer.

Betalingsrettigheder

Medlemsstater, der har anvendt betalingsrettigheder under den nuværende reform, kan fortsætte med at udbetale støtte på grundlag af betalingsrettighedens værdi. Hvis en medlemsstat vælger ikke at anvende betalingsrettigheder, udløber disse ved den nuværende reformperiodes ophør.

I modsat fald sikrer medlemsstaterne, at betalingsrettighedens værdi konvergeres mod en enhedsværdi, hvor medlemsstaterne skal sikre, at betalingsrettighedens værdi udgør mindst 75 % af gennemsnitsværdien af basisindkomststøtte senest i 2026. Værdien af betalingsrettigheder skal fastsættes for ansøgningsår 2020 med udgangspunkt i de nuværende regler og den relaterede betaling for grønning.

Omfordelingsstøtte

For at sikre omfordeling af støtte fra store til små og mellemstore bedrifter foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne skal indføre en omfordelingsstøtte i form af en årlig afkoblet støtte per hektar. Medlemsstaterne skal fastsætte et beløb per hektar eller forskellige beløb for forskellige intervaller samt det maksimale antal hektar per landmænd, som omfordelingsstøtten kan betales til. Omfordelingsstøtten per hektar kan ikke overstige det nationale gennemsnit for direkte støtte per hektar.

Støtte til unge landbrugere

Med henblik på at fremme generationsskifte i landbruget foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne under direkte indkomststøtte kan yde en supplerende støtte til unge nyetablerede landmænd. Støtten vil være en årlig, afkoblet støtte per støtteberettiget hektar til landmænd, der kan modtage basisindkomststøtte. Medlemsstaterne skal mindst anvende et beløb svarende til 2 % af den direkte støtte til unge landbrugere – enten til støtte via søjle I eller II.

Miljø- og klimastøtte i søjle I

Medlemsstaterne skal udforme frivillige "miljø- og klimaordninger" under den direkte støtte, der giver mulighed for et-årige arealbetalinger med sigte på miljø- og klimamæssige målsætninger. Støtte kan gives for forpligtelser, som går ud over konditionalitet, andre relevante obligatoriske krav samt fastlagte aktiviteter for opretholdelse af landbrugsarealer i en stand, som gør, at de umiddelbart kan inddrages i landbrugsdriften. Forpligtelserne skal adskille sig fra – men være konsistente med miljø-, klima- og andre forvaltningsforpligtelser under søjle II. Støtten kan ydes enten som et tillæg til basisindkomststøtten eller som betaling for meromkostninger og tabt indtægt i medfør af forpligtelsen.

Koblet støtte

Der kan fortsat inden for en beløbsmæssig ramme ydes koblet støtte til produktion af korn, oliefrø, proteinafgrøder, bælgeplanter, hør, hamp, ris, nødder, kartoffelstivelse, mælk og mejeriprodukter, frø, fåre- og gedekød, okse- og kalvekød, olivenolie, silkeorme, tørret foder, humle, sukkerroer, sukkerrør, cikorie, frugt og grønt samt lavskov og andre non-foodafgrøder, med undtagelse af træer, som anvendes til produktion af produkter, der har potentiale til at kunne afløse fossile materialer. Støtten skal ydes som en årlig støtte per hektar eller dyr. Kommissionen har foreslået et loft for den koblede støtte på 10 % af den samlede direkte støtte under søjle I. Der er mulighed for, at støtten kan gå op med yderligere 2 %, hvis den yderligere procentsats afsættes til støtte til proteinafgrøder. Medlemsstater gives dog mulighed for at fortsætte niveauet for koblet støtte i 2018, hvilket kan være langt højere end 10+2 %.

Landdistriktsudvikling (Søjle II)

Følgende typer af interventioner vil høre under landdistriktsudvikling:

- a) Miljø, klima og andre forvaltningsforpligtelser,
- b) Naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger,
- c) Områdespecifikke ulemper som følge af visse direktivpålagte obligatoriske krav,
- d) Investeringer,
- e) Etablering af unge landbrugere og etablering af virksomheder i landdistrikter,

- f) Risikostyringsinstrumenter,
- g) Samarbejde,
- h) Vidensoverførsel og information.

Der er obligatorisk for medlemsstaterne at etablere frivillige ordninger vedrørende miljø- og klimavenligt landbrug. Derudover kan medlemsstaterne etablere frivillige ordninger for omlægning til eller opretholdelse af økologisk landbrugsdrift, miljø- og klimavenligt skovbrug og skovbevarelse eller andre driftsmæssige forpligtelser. Betalinger for arealmæssige forpligtelser skal ydes per hektar. De hidtidige muligheder udvides med muligheden for at etablere kollektive og resultatbaserede ordninger med henblik på at levere miljøforbedringer i større skala og på målbar vis. Forpligtelser skal have en varighed på 5 til 7 år, men med henblik på at opnå og fastholde effekt kan der fastsættes længere varighed eller årlig forlængelse. I behørigt begrundede tilfælde og for nye tilsagn, der følger direkte efter den første indledende periode, kan varigheden af tilsagn nedsættes. Betingelserne knyttet til fastsættelse af støttesatser er stort set uændrede.

I områder, hvor der er naturbetingede begrænsninger (bjerge og lignende), vil der være mulighed for helt eller delvist at kompensere for ekstraomkostninger og indkomsttab som følge af de specifikke begrænsninger. Der kan ydes årlige betalinger per hektar.

I områder med direktivbestemte obligatoriske krav, der er pålagt i medfør af enten Natura 2000-direktiverne¹ eller vandrammedirektivet (til vandoplandene), vil der være mulighed for helt eller delvist at kompensere land- og skovbrugere for ekstraomkostninger og indkomsttab som følge af de områdespecifikke begrænsninger. Betalinger i medfør af begrænsninger fra Natura 2000-direktiverne kan alene ydes for tiltag, der går videre end de relevante GLM-normer og fastlagte betingelser for opretholdelse af landbrugsarealer. Betalinger i medfør af begrænsninger fra vandrammedirektivet kan alene ydes for tiltag, som går ud over konditionalitet fastlagt i bilag III til fællesforordningen, med undtagelse af SMR 1 (vandrammedirektivet). Der kan ydes årlige betalinger per hektar.

Medlemsstaterne kan yde investeringsstøtte til eksempelvis investeringer i fysiske aktiver (materielle som for eksempel teknologi eller stalde og immaterielle investeringer som for eksempel vådområder), der bidrager til opfyldelsen af målsætningerne i medlemsstatens strategiske plan. Der kan desuden ydes støtte til etablering af unge landbrugere og etablering af virksomheder i landdistrikterne, og der skal ydes støtte til risikostyringsinstrumenter i form af finansielle bidrag til præmier til forsikringsordninger og finansielle bidrag til gensidige fonde. Der kan desuden ydes tilskud til samarbejdsprojekter samt vidensoverførsel og information.

Endvidere skal der ydes støtte til lokale aktionsgrupper (LAG) (jf. også afsnittet om finansielle forhold), og der kan ydes støtte til etablering af finansielle instrumenter.

Ovennævnte muligheder for støtteordninger er også omfattet af det nuværende forordningsgrundlag for landdistriktspolitikken. Der vil blive stillet krav om, at medlemsstaterne skal fastlægge en række støttebetingelser for de enkelte ordninger, og der vil blive fastlagt regler for den maksimale støtte under ordningerne.

Der vil være krav om etablering af henholdsvis et europæisk og nationalt netværk for landbrugspolitikken, således som det kendes fra det nuværende europæiske netværk for udvikling af landdistrikterne og det nationale landdistriktsnetværk.

Desuden får medlemsstaterne mulighed for at afsætte op til 5 % af midlerne under Landdistriktsfonden til udmøntning via eller kombineret med investeringer under InvestEU. InvestEU er afløseren for den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSD).

Sektorstøtte

¹ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) med senere ændringer og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet).

En række støtteordninger, der tidligere var indeholdt i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning, overføres til den nye forordning. Herudover bliver der som noget nyt mulighed for at yde støtte til producentorganisationer inden for alle sektorer.

Producentorganisationer i frugt- og grøntsektoren

De nuværende regler for støtte til producentorganisationer inden for frugt- og grøntsektoren foreslås videreført i tilpasset form med blandt andet et tydeligere fokus i ordningen på klima-, miljø- og bæredygtigheds mål samt i et vist omfang på tiltag til kriseforebyggelse og styring. Der foreslås en ny målsætning om at øge forbruget af frugt og grønt. Der kan ydes EU-støtte til producentorganisationers driftsfonde med henblik på gennemførelse af operationelle programmer, som skal gennemføres over 3-7 år, mod nu 3-5 år. Støttesatserne vedrørende sammenslutninger af producentorganisationer og transnationale producentorganisationer foreslået øget, men fortsat beregnet som en maksimal andel af værdien af hver enkelt producentorganisationens afsatte produktion. Ligeledes foreslås forholdet mellem (alle typer af) producentorganisationers egne bidrag til deres driftsfonde og EU's støtte i de fleste tilfælde fastholdt på de nuværende niveauer. Det foreslås, at minimum 20 % af udgifterne under driftsprogrammerne skal være relateret til opfyldelse af miljø- og klimamål, hvor kravet i dag er mindst 10 %. Derudover foreslås det, at minimum 5 % af udgifterne under driftsprogrammerne skal være relateret til opfyldelse af mål vedrørende forskning og udvikling mht. bæredygtige produktionsmetoder samt innovation, der kan styrke konkurrencedygtigheden.

Biavl, vin, oliven og humle

Forslaget er næsten uændret i forhold til de nugældende regler om biavl, idet det dog er uklart, om programmerne fortsat skal være treårige. Den samlede budgetramme for biavl øges med 67 % fra 36 mio. € om året til 60 mio. € om året. Støtte til vin ydes fortsat til 16 medlemsstater, hvoraf Danmark ikke er omfattet. Det er de samme tiltag, der kan ydes støtte til som i de gældende regler. Satserne for EU-støtte i de forskellige tiltag antages at være uændrede. Det samlede budget til vinstøtte, oliven- og spiseoliven samt humle reduceres på linje med det samlede landbrugsbudget. Olivenstøtte kan højst udgøre 5 % af værdien af en produktionsorganisationens markedsførte produktion, og ordningen omfatter Grækenland, Frankrig og Italien, mens humle alene omfatter Tyskland.

Andre produkter

Det foreslås som noget nyt at give mulighed for at yde støtte til producentorganisationers gennemførelse af støtteprogrammer inden for alle sektorer, der ikke i forvejen er omfattet af en støtteordning for producentorganisationer. De tiltag, der kan støttes, kan blandt andet kan vedrøre planlægning af produktion, koncentration af udbud, fremme af bæredygtige produktionsmetoder, krisestyring mv. Det foreslås, at hver medlemsstat kan vælge at anvende op til 3 % af sin kuvert til direkte betalinger til sådan støtte. Støtten foreslås højst at kunne udgøre 5 % af en producentorganisationens samlede markedsførte produktion. EU-andelen af støtten foreslås begrænset til 50 % af de faktiske afholdte udgifter.

Finansielle forhold

Denne forordning inkluderer visse bindinger på anvendelsen af midlerne i lighed med de nuværende bindinger for støtte til landdistriktsudvikling. Det foreslås således, at der skal anvendes minimum 30 % af det samlede bidrag fra Landdistriktsfonden til den strategiske plan til miljø- og klimaformål. I opgørelsen vil støtte til områder med naturbetingede begrænsninger ikke længere kunne indgå. Der skal også fortsat anvendes minimum 5 % af bidraget fra Landdistriktsfonden til lokale aktionsgrupper (LAG). Der vil desuden blive et nyt krav om, at der skal anvendes et beløb svarende til mindst 2 % af midlerne under søjle I til målsætningen om at "Tiltrække landbrugere og lette virksomhedsudviklingen i landdistrikterne". Midlerne kan anvendes under søjle I eller søjle II eller fordeles på forskellige indsatser under de to søjler.

Af Kommissionens forslag fremgår det, at det generelle, maksimale EU-bidrag fra Landdistriktsfonden vil udgøre 43 % for en region som Danmark (det vil sige minimum 57 % national medfinansiering), hvilket vil være en reduktion af EU-medfinansieringen på 10 procentpoint i forhold til nu. Samtidig vil der blive fastsat en lidt højere EU-medfinansiering på bidrag fra Landdistriktsfonden til blandt andet lokale aktionsgrupper (LAG), ikke produktive investeringer (som for eksempel vådområder) og miljø- og klimaindsatser på 80 %, som nu udgør 75 %.

Det foreslås, at medlemsstaterne får mulighed for at overføre op til 15 % af budgettet fra direkte støtte i årene 2021-2026 til budgettet til landdistriktsudvikling med virkning for årene 2022-2027. Tilsvarende vil der være mulighed for at overføre op til 15 % af midlerne fra landdistriktsudvikling til direkte støtte. Der kræves ikke national medfinansiering ved anvendelsen af midler overført fra søjle I. Der kan endvidere overføres yderligere 15 % fra den direkte støtte til landdistriktsudvikling, hvis midlerne anvendes til miljø- og klimatiltag. Der kan endelig overføres yderligere 2 % fra den direkte støtte til landdistriktsudvikling, hvis midlerne anvendes til unge landbrugeres etablering, jf. ovenfor.

Endelig bemærkes det, at 40 % af landbrugsbudgettet forventes at bidrage til klimamålsætninger. Opgørelsen heraf skal beregnes ud fra vægtninger af forskellige former for interventioner. Udgifterne til direkte støtte, omfordelingsstøtte samt støtte til områder med naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger vil skulle vægtes med 40 %, mens udgifterne til miljø- og klimastøtte under søjle I og søjle II vil skulle indgå med vægten 100 %.

Performancebonus

Kommissionen foreslår, at 5 % af Landdistriktsfondens bidrag i 2027 til medlemsstatens plan for landbrugspolitikken bliver reserveret til en såkaldt performancebonus. Performancebonussen kan blive frigivet til medlemsstaten på grundlag af performancegennemgangen i 2026 som belønning for opnåelse af tilfredsstillende resultater i forhold til fastlagte miljø- og klimamål. Performancebonussen vil blive endeligt tildelt i regnskabsåret 2027.

Forskning

Kommissionen har fremlagt forslag vedrørende forskningspolitik (Horizon Europe), hvor der er foreslået en øremærkning af 10 mia. € til landbrugs- og fødevarerrelateret forskning. Dette er ifølge Kommissionen en forøgelse på 300 % i forhold til i dag.

Formandskabets ændringsforslag

De væsentligste ændringsforslag fra formandskabet er følgende:

- Modellen for resultatmåling forenkles, så der skal fastsættes delmål hvert 2. år i målplanene, i stedet for årlige, som foreslået af Kommissionen. Performancegennemgangen foretages derfor også hvert 2. år i stedet for årligt.
- Kravene til den strategiske plan reduceres, så planen ikke skal indeholde et separat afsnit om de elementer, der vedrører forenkling og færre administrative byrder for støttemodtagerne.
- Det foreslås, at medlemsstaterne indenfor bedriftsrådgivning kan vælge at anvende eksisterende rådgivningssystemer, og at disse både kan være offentlige og private.
- Der foreslås nogle få lempelser af GLM-kravene, herunder lidt større fleksibilitet til national udmøntning og en generel undtagelse for små bedrifter i forhold til GLM-kravene.
- Der foreslås øget subsidieret på en række områder. Definitionen af "ægte landmand" gøres frivillig for medlemsstaterne. Medlemsstater, som anvender nationale risikostyringsinstrumenter, som opfylder deres behov, kan beslutte ikke at have risikostyringsinstrumenter i deres strategiske plan. Endelig foreslås det, at kravet om et webbaseret værktøj til gødningsplanlægning flyttes fra konditionalitet til bedriftsrådgivningssystemet.
- Det foreslås, at medlemsstaterne også får mulighed for at udjævne værdien af og afskaffe betalingsret-tighederne i løbet af den kommende reformperiode.
- I det reviderede tekstforslag er bestemmelserne om en performancebonus og tildeling af performancebonussen slettet med forbehold for, at dette kan indgå i drøftelserne om den nye flerårige finansielle ramme.
- Det foreslås, at vejledende finansielle tildelinger ikke skal forhindre medlemsstater i at anvende midler til andre interventioner end dem, som midlerne oprindeligt er tildelt til, forudsat at det er i overensstemmelse med de gældende finansieringsregler i forordningen.
- Det foreslås, at enhedsomkostninger kan variere for alle interventioner, herunder også investeringsstøtteordninger.

- Det foreslås, at medlemsstater på ethvert tidspunkt kan ændre (og anvende) elementer i deres strategiske plan, der vedrører interventioner under landdistriktsudvikling, som ikke medfører ændringer i de fastsatte mål for resultatindikatorer og tilhørende delmål.
- På dyresundhedsområdet foreslår formandskabet, at GLM kravene om indberetning af dyresygdomsudbrud under konditionalitet *ikke* udvides til også at omfatte mund- og klovsyge og bluetongue, som Kommissionen havde forslået.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er det ledende udvalg. Europa-Parlamentets ordfører har i sit udkast til ændringsforslag lagt op til, at den strategiske plan først bør gælde fra 2023 af hensyn til medlemsstaternes implementering. Europa-Parlamentet ønsker, at kvinders rettigheder indskrives som et af målene med den fælles landbrugspolitik, samt at der tilføjes indikatorer om kvinders rolle, skovbrug og eksportmarkeder. Definitionen af den ægte landbruger ønskes knyttet til landbrugsaktivitet, så definitionen kommer til at fastholde familielandbrugsmodellen i EU. Der lægges op til, at aldersgrænsen for unge landmænd kan hæves fra 40 til 45 år, såfremt der påvises behov for det i medlemsstaternes SWOT-analyse. Derudover ønsker Europa-Parlamentet, at minimum 70 % af den direkte støtte skal allokere til indkomststøtte. Medlemsstaterne skal kunne introducere deres egen tærskel for capping, som ikke kan være under 100.000 € efter lønomkostninger. Eco-schemes og støtte til unge landmænd indgår ikke i loftet. Omfordelingsstøtten skal begrænses til 25 % af indkomststøtten og gå til landbrug med maksimum 30 hektar eller gennemsnittet i medlemsstaten. Parlamentet foreslår, at GLM kravene under konditionalitet kan overholdes via andre, ækvivalente eller mere vidtgående praksisser, herunder nationale eller regionale miljøcertificeringsordninger. Derudover ønskes undtagelser fra visse krav om god landbrugs- og miljømæssig stand på landbrugsarealer for økologiske landbrug, små landbrug og landbrug placeret i yderregioner samt mulighed for at overholde disse krav ved hjælp af ækvivalente eller mere vidtgående frivillige arealordninger og nationale eller regionale miljøcertificeringsordninger. Parlamentet ønsker under frivillige arealordninger i både søjle I og II, at der kan ydes en betaling til husdyrproducenter uden arealer pr. landbrug. Koblet støtte ønskes fastholdt på det nuværende niveau. Derudover ønskes det, at der kun skal anvendes minimum 10 % af udgifterne til et program i frugt og grøntsektoren til miljøformål i stedet for 20 % som Kommissionen foreslår. I forhold til landdistriktsudvikling ønsker Europa-Parlamentet, at støtte til arealer med naturlige begrænsninger inkluderes i øremærkningen på 30 % til miljø- og klimaindsatser.

Endelig ønsker Europa-Parlamentet at udvide omfanget af de obligatoriske risikostyringsværktøjer og fjerne performancebonussen.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017, og lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under landdistriktsprogrammet og direkte betalinger.

Konsekvenser

Forslag vil have statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivnings- og administrative konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget, for miljøet og beskyttelsesniveauet. Der er behov for nærmere analyse af forslaget for at kunne vurdere konsekvenserne.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser, da der skal udarbejdes en ny lov om støtte til strategiske planer. Desuden skal der udarbejdes nye bekendtgørelser for de støtteordninger, der skal etableres vedrørende landdistriktsudvikling og direkte betalinger. Omfanget heraf kendes ikke på nuværende tidspunkt.

Statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslagets økonomiske konsekvenser skal ses i lyset af Kommissionens forslag til EU's kommende flerårige budget, som blev præsenteret 2. maj 2018. Den kommende aftale om EU's flerårige budget, der indgår af Det Europæiske Råd, fastlægger den overordnede årlige fordeling af midler til den fælles landbrugspolitik søjle I og II og fordelingen mellem medlemsstaterne, herunder delvist konvergens af direkte støtte mellem medlemsstaterne. Af forslagets bilag 7 fremgår det, at medlemsstater, hvis gennemsnitlige støtteniveau ligger under 90 % af EU-gennemsnittet, får lukket 50 % af differencen frem mod 2027. Alle medlemsstater bidrager ligeligt til finansieringen af denne omfordeling.

Ud af en samlet budgetkategori for bæredygtig udvikling på ca. 337 mia. € for perioden 2021-2027 (2018-priser) reserveres godt 254 mia. € til markedsrelaterede udgifter og direkte støtte. Hertil kommer 70 mia. € til landdistriktsudvikling, godt 5 mia. € til fiskeri og ca. 5 mia. € til miljø og klima. I faste priser svarer det til en reduktion af budgetkategorien på ca. 21 % i forhold til perioden 2014-2020 inklusiv Storbritannien. Kommissionen har oplyst, at hvis der regnes i løbende priser, og Storbritanniens andel af budgettet i 2014-2020 fratrækkes, er der tale om en reduktion på ca. 5 %. For Danmark reduceres – på linje med de andre medlemsstater – den direkte støtte med 3,9 % fra 2020-2021 og fastholdes herefter i løbende priser. Budgetforslaget indebærer endvidere, at den danske konvolut til landdistriktsudvikling i løbende priser reduceres med 15,6 % i perioden 2021-2027 sammenlignet med perioden 2014-2020.

Nedenstående beregning er baseret på Kommissionens forordningsforslag. Der tages forbehold for, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser kan ændre sig. De erhvervsøkonomiske konsekvenser vil således i høj grad blive påvirket af udkommet af forhandlingerne om EU's samlede finansielle ramme, og beslutninger om øvrige nye tiltag under den nye landbrugsreform såsom udformningen af konditionaliteten for udbetaling af grundlæggende indkomststøtte, omfordelingsindkomststøtten samt eco-schemes. Herudover skal Danmark nationalt træffe beslutning om fleksibilitet mellem søjlerne på op til 15 % af den årlige konvolut for søjle I.

På baggrund af Kommissionens forordningsforslag vurderes det, at en budgetreduktion på 3,9 % af den direkte støtte fra 2020 til 2021 vil betyde et fald i den danske konvolut af direkte støtte på i alt 255 mio. kr. Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), Københavns Universitet, bemærker hertil, at det svarer til et gennemsnitligt fald i støtten på ca. 90 kr. pr. ha. Herefter ligger støtten fast frem til 2027. Den danske konvolut frem til 2027 er vist i tabellen nedenfor:

Tabel 1 Den danske tildeling på baggrund af Kommissionens forordningsforslag:

Mio. euro	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Løbende priser	880,4	846,1	846,1	846,1	846,1	846,1	846,1	846,1
Faste 2018-priser ²	846,2	797,3	781,7	766,4	751,3	736,6	722,2	708,0

IFRO har foretaget en analyse af konsekvenserne ved capping af den direkte støtte. I analysen viser IFRO, hvordan det vil påvirke ansøgerne i 2021 ud fra et skøn om, hvordan reduktionen påvirker deres støtte i 2021 med og uden lønfradrag. Der tages i den forbindelse udgangspunkt i Kommissionens budgetforslag (jf. tabel 1).

Når der tages højde for lønomkostninger, sådan som Kommissionen foreslår, estimeres det, at i alt 134 be- drifter vil blive berørt af capping. Det samlede beløb, der cappes, ville være ca. 26 mio. kr. Det berørte areal er på 113.561 ha, hvilket svarer til omkring 4 % af det danske støtteberettigede landbrugsareal. IFRO bemær- ker, at det primært er store planteavlsbedrifter, der ville blive berørt, da deres lønomkostninger er lavere end andre sektorer.

² I beregningen af faste 2018-priser er der antaget en inflation på 2 %

Hvis lønfradraget ikke fratrækkes, ville beløbene for 2021 se betydeligt anderledes ud. Samlet ville det betyde, at 3.890 bedrifter ville blive påvirket, og der i alt ville blive cappet et beløb på 1.116 mio. kr. De berørte 3.890 bedrifter råder over et areal på 1.375.233 ha svarende til ca. halvdelen af Danmarks landbrugsareal.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget, hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer har fremsendt bemærkninger til forslaget, der justerer tidligere afgivne bemærkninger, idet disse var indsendt på baggrund af en ikke-endelig version af Kommissionen forslag.

Landbrug & Fødevarer finder, at en af de største forandringer i Kommissionens forslag i forhold til den nuværende politik er, at en større del af beslutningen, om hvordan landbrugspolitikken skal implementeres, lægges ud til de enkelte medlemslande. Kommissionens ambition med forslaget er, at landbrugspolitikken skal levere flere konkrete resultater indenfor miljø og klima, og at dette skal tilrettelægges på en måde, så indsatsen i det enkelte medlemsland sker der, hvor der er et behov. Det giver mulighed for, at de konkrete krav, der stilles til den enkelte landmand, i højere grad kan tage udgangspunkt i forholdene på den enkelte bedrift end tidligere. Endvidere bliver det også muligt for medlemslandene at tilbyde landmændene frivillige ordninger (såkaldte *eco-schemes*) til miljø og klima i søjle 1, hvor en del af støtten kan være incitamentsbetalinger. Landbrug & Fødevarer er på den baggrund positivt indstillet overfor den nye model. Det er dog helt afgørende, at udmøntningen gennemføres på en måde, så det sikres, at der bevares ensartede konkurrencevilkår mellem medlemslandene. Kommissionens ønske om, at ambitionsniveauet for så vidt angår miljø- og klima generelt skal hæves på europæisk plan, og at dette skal afspejles i de nationale strategiske planer. Det er i den sammenhæng meget vigtigt, at det sikres, at EU-landene bevæger sig mod et fælles ambitionsniveau, der skaber ensartede konkurrencevilkår mellem medlemslandene. Der lægges op til, at landbrugspolitikken skal forenkles for landmanden, dels ved at den bliver mere målrettet nationale behov, og dels ved at anvende ny teknologi til kontrol og enklere støtteansøgning. Det er helt afgørende, at denne ambition leder til en mærkbar forandring for den enkelte landmand.

I forbindelse med det øgede fokus på landbrugspolitikens resultater inden for miljø og klima er det afgørende, at lande, der allerede i dag har gennemført en stor grøn omstilling og har høje nationale krav, også bliver anerkendt herfor gennem landbrugspolitikken og ikke tværtimod bliver straffet ved at have færre muligheder for at anvende landbrugspolitikens instrumenter.

De største umiddelbare bekymringspunkter i forslaget er, at budgettet generelt reduceres med 17 % i faste priser, når man sammenligner landbrugsbudgettet i kommende periode med den nuværende periode, jf. Kommissionens budgetforslag fra den 2. maj 2018. I lyset af at der til stadighed stilles højere krav til landbrugsproduktionen i Europa, så er det vigtigt, at der også følger midler med. Derfor er det heller ikke begrundet, hvorfor Danmark og en række andre lande fortsat skal overføre midler til primært en række af de øst- og centraleuropæiske lande, hvor omkostningsniveauet generelt er markant lavere. Ikke mindst i lyset af de budgetmæssige reduktioner af landbrugsbudgettet, er det helt afgørende, at Kommissionen leverer en mærkbar regelforenkling i den kommende periode fra 2021-2027.

Angående de *strategiske planer for landbrugspolitikken* bemærker Landbrug & Fødevarer, at de foreslåede strategiske planer for landbrugspolitikken for perioden 2021 til 2027 på mange måder forventes at ligne det nuværende landdistriktsprogram i udformning og i forhold til godkendelsesprocessen. Det er i den forbindelse vigtigt at påpege, at processen omkring landdistriktsprogrammerne i dag opleves som meget tung og i flere lande er med til at forsinke implementeringen af landbrugspolitikken. Det er derfor vigtigt, at de strategiske planer kommer til at virke væsentligt mere enkle og effektive – ikke mindst da der fremadrettet lægges op til, at de også skal adressere initiativer under søjle 1. Det betyder, at Landbrug & Fødevarer for det første mener, at medlemslandene for hver ordning konkret skal begrunde, hvordan man har sikret den mest enkle regulering; dernæst skal bemærkninger fra landmændenes organisationer til implementering af nye regler vedlægges, når medlemslandene indsender deres strategiske planer til godkendelse i Kommissionen. Endelig skal alle strategiske planer oversættes til alle EU-sprog, således at der sikres gennemsigtighed og mulighed for at

blive inspireret af en mere enkel implementering i andre EU-lande. Det er også vigtigt, at der er en smidig og hurtig godkendelsesproces fra EU's side så rammen om landbrugspolitikken i Danmark er kendt for danske landmænd i detaljer i god tid forud for den 1. januar 2021. Endelig er det helt afgørende, at rammerne sikrer en hurtig og effektiv udbetaling af landbrugsstøtte til landmændene. Det fremgår af forslaget, at medlemslandene kan risikere suspension for refusion af udgifter, såfremt der ikke er tilstrækkelig resultatopfyldelse. Det er afgørende, at landmænd, der leverer som aftalt, ikke risikerer manglende udbetaling som følge af medlemslandets (Danmarks) overordnede manglende performance. Det er i den forbindelse også afgørende, at landbrugspolitikens effekt vurderes ud fra nogle indikatorer, som landbrugspolitikken og landmændene har entydig indflydelse på. Derudover er det vigtigt i de strategiske planer, at medlemslandene overordnet set bevæger sig mod de målsætninger, der stilles over en flerårig periode. Her er det afgørende, at medlemslandene ikke bliver fastlåst på at fortsætte specifikke tiltag, blot fordi de har været anvendt historisk, men derimod kan udvikle og tilrettelægge indsatsen bedst muligt i forhold til at nå målsætningerne uanset, at det medfører udsving mellem årene.

I forhold til den *grundlæggende indkomststøtte med henblik på bæredygtighed (GIB) (afkoblet støtte)* bemærker Landbrug & Fødevarer, at den direkte støtte per hektar defineres som noget nyt som en decideret indkomststøtte. Støtten fortsætter som en afkoblet støtte per hektar. Den grønne støtte afskaffes og bliver en del af indkomststøtten. Til gengæld bliver det fremadrettet også muligt at anvende den direkte støtte til nye støtteordninger for miljø og klima, såkaldte "eco-schemes". Landbrug & Fødevarer mener, at det sender et forkert signal at kalde den grundlæggende indkomststøtte for "indkomststøtte", da Landbrug & Fødevarer anser landbrugsstøtten som en betaling for at landmændene i Europa skal opfylde høje krav til en bæredygtig landbrugs- og fødevarerproduktion. I den forbindelse mener Landbrug & Fødevarer, at det skal sikres, at minimum 60 % af søjle 1 gives til den grundlæggende indkomststøtte.

Vedrørende *konditionalitet*, noterer Landbrug & Fødevarer sig, at modtagelse af støtten ventes at være betinget af overholdelse af de nuværende krydsoverensstemmelseskrav, EU-krav og nationale lovkrav samt krav om sikring af god landbrugs- og miljømæssig stand. Den konkrete udmøntning af de enkelte krav kendes ikke endnu og konsekvenserne er derfor meget uklare. Det er som udgangspunkt positivt, at der gives større frihed til at tilrettelægge kravene nationalt, så de giver mening i en national kontekst. Det er dog afgørende, at kravene gennemføres på en enkel og meningsfuld måde, der tager udgangspunkt i at bakke op om god landmandspraksis. Samtidigt skal der være fokus på at undgå overimplementering og forvridning af konkurrencen mellem medlemslandene. Det skal derfor sikres, at krav, der stilles om betingelse for at modtage den grundlæggende indkomststøtte, skal være enslydende og gældende for alle europæiske landmænd. Det er i den forbindelse vigtigt, at landmænd i lande som Danmark, der generelt stiller skrappe krav til landbrugsproduktionen, ikke straffes ved at få indskrænket mulighederne for at opnå EU-støtte i forhold til konkurrenter i andre lande, hvor der er færre krav til produktionen. Det er vigtigt, at landbrugspolitikken også på dette område understøtter en produktion, der er effektiv og bæredygtig, frem for at stille den ringere end mindre effektive og bæredygtige konkurrenter. Det vil have afgørende betydning, hvordan man skelner mellem konditionalitet og en ekstra indsats herudover, der kan honoreres i de såkaldte "eco-schemes", så den konkrete implementering er af stor betydning.

Vedrørende *økologi* savner Landbrug & Fødevarer generelt et fokus på økologisk produktion i forslaget. Der er i det nuværende regelsæt en anerkendelse af økologisk produktion ved at økologer er "green by definition". Der savnes et lignende signal omkring økologisk produktion i det nye forslag.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til *intern udjævning* med tilfredshed at det med forslaget fortsat er muligt at differentiere betalingsrettighedernes værdi. Angående *omfordelingsstøtten* mener Landbrug & Fødevarer, at det skal være frivilligt for medlemslandene, om de vil indføre omfordelingsstøtte.

I forhold til *støtte til unge landmænd* finder man, at det er vigtigt, at EU's landbrugspolitik er med til at understøtte generationsskifte. Det er positivt, at det forventes at være muligt at fortsætte med den nuværende støtteordning til unge landmænd, så der skabes kontinuitet for de landmænd, der nu anvender ordningen. Fremadrettet skal det overvejes, hvordan landbrugspolitikken anvendes til bedst muligt til at løse udfordringer med generationsskifte. I dag anvendes også EU-midler uden for landbrugspolitikken til at hjælpe med

finansieringen af nye bedrifter og det er vigtigt, at denne mulighed fastholdes og komplementerer indsatsen under EU's landbrugspolitik.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til *frivilligt "eco-scheme"*, at det er meget interessant med en støtteordning i søjle 1, hvor det er muligt at give incitamentsbetalinger. Det er af stor betydning, at man kan anvende motiverende midler til en grøn omstilling. Der mangler dog fortsat detaljer om, hvilke rammer der gælder for at yde en "incitamentsbetaling". Landbrug & Fødevarer ønsker, at incitamentsbetalingen bliver så høj, at den sikrer landmændene en betydelig nettoindtjening. Ligeledes skal det være muligt at opkræve og målrette ordninger til landmænd i afgrænsede sektorer og geografiske områder. Endelig skal det være muligt at målrette støtten mod certificeringsordninger, herunder allerede eksisterende ordninger. Det er dog også her en stor udfordring, hvis landmænd i lande som Danmark, der i en lang årrække er gået foran i forhold til klima- og miljøeffektivitet, får færre muligheder og stilles ringere end landmænd i mindre effektive lande. Det bør derfor være muligt dels at støtte nationale krav, der ligger ud over EU-krav, og dels at støtte nye krav, der følger af en fælles EU-regulering.

I forhold til *støtteloftet* noterer Landbrug & Fødevarer, at forslaget indeholder et obligatorisk støtteloft på ca. 750.000 DKK (100.000 €), og at der skal ske en gradvis støttereduktion for beløb over 450.000 DKK (60.000 €) – såkaldt degressivitet. Når det beregnes, om en landmand når støtteloftet, vil det være muligt at indregne lønomkostninger i bedriften samt værdien af ejerens arbejde. Landbrug & Fødevarer er imod støtteloftet. Landbrugsstøtten er en betaling for de ekstra omkostninger, som europæiske landmænd står over for som følge af efterlevelse af høje EU-standarder. De høje standarder efterleves både på den første hektar og på den sidste hektar. Derudover lægges der op til en meget bureaukratisk og omkostningstung model, da modregning af lønomkostninger vil medføre en ekstra administrativ byrde i forbindelse med støtteansøgningen. Det er ikke klart, hvad støtteloftet vil betyde for danske landmænd, og det er afgørende, at denne information tilvejebringes. Såfremt ønsket om at begrænse støtten til de største bedrifter fastholdes, så bør landene som alternativ til et absolut støtteloft kunne vælge en begrænset degressivitet.

Angående *koblet støtte* ønsker Landbrug & Fødevarer en markedsorientering af EU's landbrugspolitik, og er derfor grundlæggende modstander af koblet støtte. Dette er blandt andet relevant i forhold til markederne for markfrø og kartoffelstivelse. Der kan dog være særligt udsatte sektorer, som kan have brug for koblet støtte – herunder i Danmark i form af en slagtepræmie til blandt andet kalve. I forslaget lægges der op til et loft på koblet støtte på 10 % dog med mulighed for ekstra 2 % til proteinafgrøder. Landbrug og Fødevarer så gerne et loft på et lavere niveau, for at begrænse anvendelsen af koblet støtte i en række af EU's lande i tilstrækkelig grad.

Vedrørende *kontrol og sanktioner* bemærker Landbrug & Fødevarer, at digitaliseringen betyder nye muligheder i relation til indberetning og kontrol, der kan betyde lettelser for erhvervet. Det er positivt, men det er samtidigt vigtigt, at der er et stort fokus på landmandens retssikkerhed. For eksempel at der ikke bliver tale om 100 % screening og dermed reelt på længere sigt 100 % fysisk kontrol. Det er også vigtigt, at en afgørelse til ugunst for den kontrollerede på landmandens anmodning skal kunne følges op af et fysisk kontrolbesøg, så en afgørelse ikke alene baseres på elektroniske datafund. Endelig er det også vigtigt, at landbrugspolitikken generelt bevæger sig bort fra at overfokusere på bagatelagtige afvigelser fra reglerne. Der skal være mere fokus på "vejledning og korrektion" i stede for den nuværende fokus på "kontrol og sanktion".

I forhold til *definitioner* m.v. bemærker Landbrug & Fødevarer, at der ikke lægges op til markante ændringer i de basale støttebetingelser, men at der fremadrettet vil være en større frihed til national udmøntning af definitioner og støttebetingelser. I forhold til Kommissionens forslag, om at støtten skal målrettes mod "reelle landmænd", så bakker Landbrug & Fødevarer op om dette. Det sker for at sikre, at EU's landbrugsstøtte målrettes personer, hvis primære interesse er landbrugsproduktion. Det er dog afgørende, at en definition ikke udelukker deltidslandmænd m.v., der har en væsentlig indkomst fra andre kilder. Landbrug & Fødevarer mener, at definitionen skal udelukke, at støtten udbetales til for eksempel offentlige myndigheder, udefra kommende kapitalinteresser med et andet hovedfokus end landbrug, samt fonde hvis primære interesse er naturbeskyttelse m.v. Det er i denne forbindelse vigtigt, at den nationale administrative praksis ikke pålægger landmændene en væsentligt administrativ byrde.

Derudover ser Landbrug & Fødevarer et potentiale i, at der i forbindelse med forhandlingerne om de kommende regler for EU's landbrugspolitik arbejdes for en større fleksibilitet, i hvordan EU-reglerne definerer det støtteberettigede areal. Det vil sige en såkaldt bruttoarealmodel, hvor landbrugsstøtten ikke reduceres, såfremt der etableres eller allerede eksisterer småbiotoper og andre natur- og biodiversitetstiltag på bedriften, og hvis aktivitetskravet ikke overholdes ned til 100 m² nøjagtighed. Dette kan give både forenkling og skabe rammerne for flere natur- og biodiversitetstiltag i agerlandet. For at sikre, at støtten understøtter en landbrugsproduktion er det afgørende, at støtten ydes til reelle landmænd.

Angående en *forenklet ordning for mindre landbrug* noterer Landbrug & Fødevarer sig, at Kommissionen forventes at fremlægge et forslag om forenklet EU-støtte til mindre landbrug. Det er vigtigt, at definitionen af mindre landbrug indebærer, at ordningen vil være relevant for mindre danske landbrug samt vil medføre en mærkbar forandring for mindre landbrug i Danmark.

Vedrørende *landdistriktspolitikken* påpeger Landbrug & Fødevarer, at landdistriktspolitikken i store træk fortsætter som hidtil. Dog under et mindre budget med krav om øget national medfinansiering. Det er vigtigt, at ordningerne under landdistriktsprogrammet generelt bliver enkle og meningsfulde, og det er vigtigt, at der findes en brugbar model for blandt andet engangserstatninger til landmænd, der gør noget på bedriften for eksempel natur og miljø. Som noget nyt stilles der dog krav om, at der skal ydes støtte til risikostyringsinstrumenter i form af finansielle bidrag til præmier til forsikringsordninger og finansielle bidrag til gensidige fonde. Landbrug & Fødevarer mener ikke, at dette skal være obligatorisk, men at det skal overlades til medlemslandene at vurdere, hvorvidt dette bør prioriteres i den nationale plan. Endelig bør den nationale medfinansieringssats for miljø- klima og naturtiltag ændres fra de foreslåede 80 % til den generelle sats på 43 %.

For så vidt angår *markedsforvaltning* noterer man sig, at Kommissionen lægger op til mindre rettelser af EU's markedsforvaltning, som ikke umiddelbart giver anledning til kommentarer. Landbrug & Fødevarer vil dog – som for resten af forslaget – forbeholde sig ret til at vende tilbage, når det fremlagte forslag er gennemanalyseret.

I forhold til *performancebonus* påpeger Landbrug & Fødevarer, at det fremgår af notatet, at en del af landdistriktsfonden reserveres til en performancebonus til medlemsstaten i 2026. Det er vigtigt, at denne bonus kommer landmænd og ikke kun administration til gode.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til *ikrafttrædelse*, at det er planen, at den nye landbrugspolitik skal træde i kraft den 1. januar 2021. Hertil bemærkes det, at landmændene har behov for tid til planlægning og forudsigelighed, hvorfor det er vigtigt, at der er en hurtig beslutningsproces i EU, der giver mulighed for, at landmændene i god tid kan modtage konkret information om eventuelle forandringer og dermed får mulighed for at forberede sig på de konkrete konsekvenser af forslaget.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til formandskabets ændringsforslag, at organisationen stiller sig uforstående over for, at forenkling og færre administrative byrder ikke er en del af de strategiske planer, idet det er et af de helt centrale målsætninger med den reviderede politik.

Økologisk Landsforening hæfter sig i særlig grad ved, at der står, at den direkte støtte skal udgøre hovedparten af søjle I, og at betalingerne fra grønning indregnes. Foreningen hæfter sig derudover også ved, at det forudses, at økologiske arealstøtteordninger fortsat skal finansieres med midler fra søjle II, og at fleksibilitetsmidlerne øges.

Økologisk Landsforening mener, at det er vigtigt, at der sker et skifte i EU's landbrugspolitik, hvor passiv støtte gradvis erstattes med betaling for fælles goder som for eksempel betaling til naturelementer, naturpleje og naturtiltag i landbrugsdriften, afgræsning, forbud mod pesticider, lavere N-forbrug end tilladt via reglerne, kulstofopbyggende dyrkningspraksis, stier i landbrugslandet etc. Det er i den sammenhæng forkert at lade de direkte betalinger udgøre hovedparten i søjle I. Dog fremgår det ikke, hvad der forstås med "hovedparten", er det meget over halvdelen, eller er det godt og vel halvdelen?

Økologisk Landsforening mener, at de direkte betalinger i den første periode kan ligge på 50 % af betalinger fra søjle I, således at de resterende 50 % er afsat til grønne top ups. Basisstøtten kan gradvis nedsættes i efterfølgende CAP-perioder. Ovenstående giver de bedste forudsætninger for at sikre både landbrugets og miljøets interesse, hvor miljø både dækker over naturkvantitet, kvalitet, vandmiljø og klima. Uden dette skifte vil der fortsat være pres på naturen i landbrugslandskabet, og konflikten mellem landbrug og natur vil være opretholdt.

Modellen vil også gøre det muligt at give konventionelle og økologiske landmænd lige vilkår, idet det dermed er muligt at undlade at afsætte særlige midler til økologiske arealstøtteordninger. Det vil sige, at økologi ikke skal have en særbevilling.

I forlængelse af dette, så mener Økologisk Landsforening, at det er forkert at opretholde økologiske arealstøtteordninger og miljøtiltag i søjle II. Hvis det bliver, som der er redegjort for i notatet, så vil den nye reform af den fælles landbrugspolitik ikke være den modernisering af EU's landbrugspolitik, som der er behov for, og som der kunne blive tale om, hvis midlerne i søjle I i højere grad disponeres til grønne top ups, mens søjle II afsættes til udvikling og demonstrationsaktiviteter, uddannelse, information og markedsfremme mm. Såfremt miljøordningen fastholdes i søjle II er det principielt positivt, at fleksibilitetsmidlerne hæves til 20 %, men Danmark bør arbejde for, at miljøordningerne fremadrettet betales som grønne top ups fra søjle I. Det er midlerne i søjle I, der sikrer lige muligheder for alle landmænd på tværs af EU, og beslutningen om at flytte midler fra landbruget til miljøet fastholder skellet mellem landbrug og miljø.

Økologisk Landsforening mener, at en model, hvor grønning lever videre i søjle I i form af, at betalingen for grønning er indregnet i den direkte betaling og natur- og miljøordninger i søjle II, vil betyde, at der fortsat vil være udfordringer med at skelne på søjle I-grønne tiltag og søjle II-grønne tiltag. Det vil skabe betydeligt mere forenkling for landbruget og forvaltningen, hvis grønne tiltag samles i den samme søjle. Det vil også gøre det enklere at sikre reel grønning for midlerne og ikke udhulet grønning, som det delvis er tilfældet i dag jf. evalueringen af grønningen.

Økologisk Landsforening vil i øvrigt gerne foreslå, at dyrevelfærd via ekstensivering af dyreholdet i form af mere plads og krav om adgang til udearealer fremmes via top up-modellen. EU's landbrugspolitik bør ikke fremme intensiveret husdyrproduktion, hvor landbrugsdyr lukkes inde i staldene. Økologisk Landsforening er bekymret for, at det kan blive en afledt effekt af EU-midler til klimateknologi.

Økologisk Landsforening har suppleret ovenstående med følgende oversigt over nogle af de vigtigste punkter for foreningen.

Det er meget vigtigt for Økologisk Landsforening, at medlemslandene forpligtes på at afsætte en vis andel af søjle I på Eco-schemes. Helt konkret foreslår Økologisk Landsforening mindst 50 %. Det er vanskeligt at forestille sig, at der er lande, der vil give Eco-schemes høj prioritet, hvis der er andre medlemslande, der prioriterer at fortsætte med passiv produktionsstøtte i videst muligt omfang. Økologisk Landsforening forudser derfor, at reformen kun får begrænset effekt, hvis der ikke træffes beslutning om en minimumsbudgetramme i søjle I til Eco-schemes. Undlader man at fastsætte en minimumsbudgetramme, så kan det føre til konkurrenceforvridning mellem landene, da landmændene fra lande, hvor søjle I midler er prioriteret til Eco-schemes konkurrer mod landmænd, der har modtaget støtte til at producere fødevarer.

Økologisk Landsforening fraråder, at man både har grønne støtteordninger i søjle I og i søjle II. Det skaber bureaukrati og kompleksitet og er derved en unødigt barriere for at få mere grønt for EU's landbrugspenge ifølge Økologisk Landsforening. Kompleksiteten og barrieren opstår, når der skal tilvejebringes sikkerhed for, at der er tydeligt forskel grønne tiltag i søjle I og II. Det er allerede et problem i den eksisterende politik med grønning ifølge Økologisk Landsforening, og det problem vil fortsætte i den næste budgetperiode, hvis de grønne tiltag ikke samles i søjle I. Søjle II bør af hensyn til forenkling forbeholdes finansiering af faglig udvikling, uddannelse og information herunder markedsfremme.

Økologisk Landsforening finder det af meget stor betydning, at handlinger under Eco-schemes kan belønnes med en incitamentsbetaling og ikke kun kompensere udgifter. Leverancer på natur og miljø, lavere klimaaftryk fra landbruget og beskyttelse af drikkevandet og særlige hensyn i husdyrproduktionen forudsætter, at landmanden får en betaling for disse tiltag, hvis de skal være et reelt alternativt valg til yderligere produktion af fødevarer, der har en egen markedsværdi. Det er derfor af meget stor betydning, at det også er den måde, artikel 28 (6) litra a) skal læses: "6. Støtten til økoordinationerne ydes i form af en årlig betaling pr. støtteberettiget hektar og ydes enten: (a) som betalinger ud over grundlæggende indkomststøtte som omhandlet i underafdeling 2 i denne afdeling ..."

Økologisk Landsforening er helt uforstående overfor, at det kun er tilladt at give incitamentsbetaling til grønne tiltag finansieret med midler fra søjle I. Det bør ændres, såfremt den endelige landbrugspolitik kommer til at indeholde grønne tiltag i begge søjler. Samtidigt er netop dette forhold én meget vigtig årsag til, at alle grønne tiltag skal samles i søjle I ifølge Økologisk Landsforening. Der er behov for konkret betaling, hvis de skal være et reelt alternativ til yderligere intensivering.

Angående indretningen af Eco-schemes, så er det Økologisk Landsforenings indstilling, at:

- i. Eco-schemes skal anvendes til at betale for tiltag, der går videre end generel regulering, idet man ikke ifølge Økologisk Landsforening betaler borgere og virksomheder for at overholde lovgivning, men i stedet betaler for, at de går videre end at overholde lovgivningen.
- ii. Der skal ifølge Økologisk Landsforening ikke være en selvstændig foranstaltning til økologi. Økologi kan være i lige konkurrence med konventionelle landbrugere, men hvis der mangler midler, så skal de ansøgere, der søger på mange foranstaltninger have højere prioritet end dem, der søger på få foranstaltninger.
- iii. Økologer kan evt. have højere prioritet, fordi de allerede er inde i et kontrolsystem, som kan håndtere kontrollen af foranstaltningerne.
- iv. Foranstaltninger i Eco-schemes forventes mindst at indeholde betaling for div. kulstofbindende praksis i jorden som efterafgrøder, vedvarende græs og afgræsningsmarker, træer, buske, stopning af dræn, jord ud af omdrift, agroforestry; forbud mod plantebeskyttelsesmidler ud over de, der er tilladte i økologi; afgræsning af naturarealer; etablering af naturelementer særligt, hvis de ikke må nedlægges igen; ekstensive husdyrbrugssystemer.

Økologisk Landsforening lægger meget vægt på, at Danmark arbejder målrettet for at få en accept af den såkaldte "bruttoarealmodellen" som beskrevet af Miljø- og Fødevarerministeriet. Det vil skabe en vigtig forenkling og fjerne presset på, at naturelementer i landbrugslandskabet, da disses eksistens ikke vil føre til en støttenedsættelse.

Økologisk Landsforening er af den opfattelse, at det haster med at omlægge systemet fra passiv produktionsstøtte til betaling for fælles goder. Jo længere tid, denne omlægning udskydes, jo mere svinder opbakningen blandt EU's borgere til overhovedet at have et EU-budget til landbruget. Økologisk Landsforening mener i forlængelse af dette ikke, at der er overensstemmelse mellem det første mål af de 9 målsætninger, der er listet, der skal være opfyldt i de nationale strategiske planer for landbrugspolitikken: "Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerforsynings sikkerheden" og EU's borgernes holdning til landbrugspolitikken.

EU's borgere efterspørger ifølge Økologisk Landsforening mere økologi, mere plads til natur, rent drikkevand, dyrevelfærd og et landbrug, der har en lavere klimapåvirkning. Det fremgik meget klart af resultaterne af den offentlige høring som kommissionen publicerede i juli 2017 om "modernisering og forenkling af EU's landbrugspolitik". Der er i den grad behov for at fastholde et budget til landbruget, men det skal anvendes på en ny måde. Det er ikke længere fødevarerforsyning, der skal have høj prioritet. Erhvervet har udviklet sig og nu er det de fælles goder, der skal have høj prioritet ifølge Økologisk Landsforening.

Det Økologiske Råd bifalder indledningsvist Kommissionens hensigt om, at landbruget skal omstilles for at opfylde FN's bæredygtighedsmål og klimamålsætningerne fra Paris, og at udspillet ifølge organisationen løfter barren via øgede krav til "baseline" under de nye krav til "konditionalitet".

Angående *strategiske planer og eco-schemes* anerkender Det Økologiske Råd, at landbrugspolitikken går væk fra en 'one size fits all'-tilgang og i stedet vælger en mere målrettet tilgang, hvor landene kan udforme politikker og støtteordninger ud fra specifikke lokale geografiske og sociale rammevilkår og kulturer. Det Økologiske Råd anser denne ændring for nødvendig, for at landbrugspolitikken kan blive mere målrettet og effektiv i forhold til miljø-, natur- og klimamålsætningerne. Det Økologiske Råd bemærker dog, at det kan blive en glidebane, for det første fordi Kommissionen skal opstille tilstrækkeligt ambitiøse overordnede målsætninger for landene, og det er uvist, om Kommissionen reelt formår at fastholde disse krav over for alle medlemslande. For det andet skal der udvikles en ny performanceramme for overvågning, monitorering, afrapportering og evaluering, hvor der bør sikres en reel fremdrift og målopfyldelse fremfor, at der blot iværksættes ordninger, som dækker alle målsætninger. Ifølge Det Økologiske Råd er der store krav til, at Kommissionen reelt formår at fastholde effektivitet og fremdrift over for de enkelte medlemslande. For det tredje mener Det Økologiske Råd, at eco-schemes giver mulighed for, at lande kan udforme ambitiøse ordninger, men der er ingen garantier for omfang og effekt. Opdelingen mellem eco-schemes og landdistriktsordningerne risikerer ifølge Det Økologiske Råd at sløre billedet af de enkelte landes bidrag til offentlige goder, således at det ikke bliver mere enkelt, som ellers var hensigten.

Angående *budgettet og basisindkomststøtten* bemærker Det Økologiske Råd, at budgettet indeholder et stort set fastholdt budget i løbende priser med fortsat omfordeling til lande i Østeuropa, et fortsat fald i faste priser grundet inflationen og et større fald i søjle II end i søjle I. Dermed følger udspillet til budgettet udviklingen over de seneste reformperioder, hvor landbrugspolitikens andel af det samlede budget er faldet fra 40 % til 30 % af det totale EU-budget ved afslutningen af den kommende periode. Det Økologiske Råd bifalder en fortsat reduktion af den direkte støtte, som ses som en støtte, som landmændene får til en driftsform, som er i strid med miljø-, klima- og naturmålsætninger, på betingelse af at landmændene overholder gældende lov. Støtten kapitaliseres ifølge Det Økologiske Råd i jordpriserne, og dermed går støtten til jordejerne fremfor dem, der dyrker markerne. Det Økologiske Råd bemærker, at over en tredjedel af danske marker er forpagtede. Det Økologiske Råd finder det paradoksalt, at den direkte støtte kaldes basisindkomststøtte, når det ikke nødvendigvis er landmanden, der dyrker jorden, som får støtten. Det Økologiske Råd mener derfor, at den fælles landbrugspolitik er uegnet til uddeling af indkomststøtte, men at indkomststøtten burde overføres til de sociale fonde, som er bedre egnede til at tilpasse og strukturere støtten efter de sociale behov. Det Økologiske Råd mener derfor, at støtten i søjle I bør udfases og eventuelt flyttes til en social fond.

Det Økologiske Råd støtter *capping*, idet den direkte støtte ifølge organisationen favoriserer stordriftsfordele, idet der ikke kompenseres for disse. Det Økologiske Råd er dog skeptiske over for om den foreslåede model for capping vil opfylde hensigten, dels på grund af fradrag for beskæftigede, som er administrativt tungt og imod hensigten om simplificering, og dels fordi det må formodes, at en del bedrifter vil blive splittet op for at modgå krav om reduktion i støtten. Det Økologiske Råd ser i Danmark en strukturudvikling, hvor "familiebruget" og de mindre brug er på vej til at dø som en mulig driftsform. I mange andre lande er problemet endnu større, fordi hovedparten af bedrifterne er ganske små. Der er store værdier forbundet med de mindre ejendomme, både landskabeligt, miljømæssigt og socialt ifølge Det Økologiske Råd. Stordriftsfordelene er reelle og betydelige, og derfor er det uomtvisteligt, at et støtteregime uden hensyntagen til bedriftsstørrelser vil fremme strukturudviklingen og afviklingen af de mindre brug. Derfor bør der ifølge Det Økologiske Råd

Angående *fleksibilitet* mener Det Økologiske Råd, at muligheden for at rykke midler fra landdistriktsstøtten til direkte støtte og omvendt kan føre til ganske store forskelle i støttestrukturen mellem lande i EU. Det kan ifølge Det Økologiske Råd få meget store konsekvenser for miljøet, især i sydlige og østlige lande i EU. Samtidigt kan det vanskeliggøre overførsler af midler til landdistriktsordningerne, hvilket er nødvendige for, at Danmark og andre lande kan nå i mål med opfyldelse af diverse direktiver og forpligtelser vedrørende vand, luft, natur, miljø og klima. Landmændene i Danmark og i andre medlemslande vil se en overførsel fra direkte støtte til landdistriktsmidlerne som en konkurrenceforvridning og vil argumentere for, at Danmark skal bevare flest mulige midler i den direkte støtte. Derfor mener Det Økologiske Råd, at muligheden for overflytning mellem søjlerne gøres ensidig, så der kun bliver mulighed for at vælge overførsel af penge til søjle II.

Brancheforeningen Danske Juletræer mener, at den danske og europæiske juletræproduktion foregår helt overvejende på tidligere landbrugsjord, men juletræproduktion har indtil nu ikke været omfattet af direkte

arealstøtte fra EU. De ser gerne, at juletræsproduktion fortsat står uden for arealstøtte fra EU. Baggrunden er ønsket om et liberalt erhverv uden støtteincitamenter. De mener, at det er helt afgørende, at der er lige vilkår for alle europæiske juletræsproducenter, og at danske producenter ikke stilles ringere i relation til EU støtte end andre europæiske juletræsproducenter.

De peger på, at polske juletræsproducenter i dag modtager arealstøtte til deres juletræsproduktion svarende til det halve af det danske landmænd får i direkte støtte. Ydermere har man i Frankrig og Belgien frem til 2016 haft tilskudsordninger til juletræsproduktion, men disse er nu afviklet.

Op mod 90 % af den danske juletræsproduktion afsættes til eksport, og erhvervet slås i disse år med et mer-udbud, der gør afsætningen yderst vanskelig. Således sælger mange danske producenter til under produktionsprisen, og set i dette lys er der ikke behov for ulige konkurrencevilkår på eksportmarkederne i Europa.

Brancheforeningen for Danske Juletræer opfordrer til, at europæisk juletræsproduktion totalt friholdes for nogen form for EU-arealstøtte, og at der gives lige vilkår for alle europæiske juletræsproducenter, hvis man beslutter sig for at lave støtteordninger for juletræsproduktion.

Sagen har været drøftet på et møde § 2-udvalget (landbrug) den 26. september 2018, hvor følgende blev bemærket:

Landbrug & Fødevarer finder, at det er vigtigt, at større krav til landmændene ikke kombineres med store reduktioner i landbrugsbudgettet. Landbrug & Fødevarer bemærker i den forbindelse, at det ikke er rimeligt, at landbruget betaler for Brexit og ønsker at fastholde niveauet for budgettet. Landbrug & Fødevarer er stærkt bekymrede for ekstern omfordeling, og at der som minimum bør lægges vægt på andre faktorer, herunder det samlede støtteniveau under søjle I og II.

Landbrug & Fødevarer ønsker ikke støtteloft ("capping"), men såfremt det måtte indgå i drøftelserne kan det overvejes at fokusere på degressiv støtte i lyset af stordriftsfordele for større bedrifter (på linje med modellen i 2013-reformen). Det skal også ses i sammenhæng med vigtigheden af, at støtten går til ægte landbrugere.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at nationale krav, der ligger ud over krav på europæisk niveau skal kunne kompenseres af landbrugsstøtten, således at baseline er kravene på europæisk niveau. Det er nødvendigt for at skabe lige vilkår for alle medlemsstater. Det betyder også, at eco-schemes skal kunne understøtte ambitiøse nationale tiltag. Landbrug & Fødevarer ønsker klare ramme for fleksibilitet mellem søjle I og II, herunder den nationale medfinansiering for at undgå konkurrenceforvridning.

Danske Gartnerier er tilfredse med, at ordningen for producentorganisationer inden for frugt og grønt fortsætter, men er bekymrede for minimumskrav om anvendelse af midler til forskning og udvikling. Danske Gartnerier stiller spørgsmålstejn ved om pengene er bedst udnyttet til dette formål, da der er afsat relativt få midler, og det vil være en ny opgave for producentorganisationerne.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Mange medlemsstater er kritiske over for den foreslåede budgetreduktion og ønsker en fastholdelse af niveauet for landbrugsbudgettet. Mange central- og østeuropæiske medlemsstater ønsker en mere vidtgående omfordeling af den direkte støtte mellem medlemsstaterne, mens andre medlemsstater er imod omfordelingen.

Der er bred enighed om, at der med reformen skal opnås forenkling og en større grad af subsidiaritet inden for rammerne af en fælles landbrugspolitik, og der er udbredt bekymring for, at forslaget ikke lever op til dette, da der blandt andet er mange obligatoriske elementer i forordningen. Der er endvidere udbredt efterspørgsel efter flere informationer om de strategiske planer og godkendelsen af disse, ligesom flere medlemsstater giver udtryk for, at det ikke er en forenkling, at den direkte støtte omfattes af planerne. Flere medlemsstater er endvidere skeptiske over for tilføjelsen af yderligere krav under konditionaliteten, og en række med-

lemsstater er kritiske over for, at eco-scheme skal være obligatorisk i søjle I, da de ønsker at fremme de grønne målsætninger gennem ordninger i søjle II.

Et flertal af medlemsstater er kritiske over for de foreslåede støttelofter (capping) og tvungen omfordeling til mellemstore og små bedrifter, og ser gerne, at capping gøres frivilligt. Herunder har mange medlemsstater fremført, at obligatorisk capping vil pålægge både administration og landbrugerne betydelige administrative byrder. Nogle få medlemsstater er kritiske over for muligheden for at fortsætte med nuværende niveauer for koblet støtte, og ser gerne, at niveauerne reduceres yderligere, mens mange medlemsstater efterspørger videre rammer, og at flere sektorer kan omfattes.

Et flertal af medlemsstater er positive over for, at der foreslås mulighed for støtteordninger til "andre sektorer" som et led i markedsordningerne. Nogle af disse medlemsstater ønsker, at muligheden for støtte til "andre sektorer" også kan ydes til andre former for sammenslutninger end producentorganisationer for eksempel kooperativer.

Mange medlemsstater er kritiske overfor, at det er obligatorisk at yde støtte til risikostyringsinstrumenter under søjle II. De mener, at det bør være frivilligt for medlemsstaterne.

Mange medlemsstater er kritiske overfor, at Kommissionen i en række tilfælde tillægges beføjelser til at vedtage delegerede eller implementerende retsakter med henblik på fastlæggelse af yderligere krav. Kritikken omfatter blandt andet omfanget af beføjelser til Kommissionen, og at en række af de delegerede og implementerende retsakter vil blive fastlagt for sent i forhold til udarbejdelsen af den strategiske plan. Medlemsstaterne har således udtrykt ønske om, at de vigtigste bestemmelser fremgår af basisretsakten fremfor af efterfølgende gennemførelsesforordninger.

Medlemsstaterne er generelt positive overfor formandskabets reviderede tekstforslag og mener, at det udgør et godt grundlag for de videre drøftelser. Mange medlemsstater støtter en undtagelse for små bedrifter i forhold til GLM-krav, mens nogle få medlemsstater mener, at alle bedrifter bør opfylde disse krav. Der er bred opbakning til forslaget om, at performancevurderingen sker hvert andet år, men visse medlemsstater ønsker, at der alene skal være en midtvejs- og slutevaluering af performance.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedrørende den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme (MFF), idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 % af EU's BNI.

Inden for den fælles landbrugspolitik er regeringen imod en omfordeling af den direkte støtte mellem medlemsstaterne, og i eventuelle drøftelser heraf vil der i givet fald skulle ses på hele landbrugsbudgettet, herunder også søjle II.

Regeringen lægger generelt vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bidrager til en modernisering af den fælles landbrugspolitik med fokus på udvikling af en fortsat markedsorienteret, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor. Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes gennem et velfungerende indre marked, hvor koblet støtte reduceres, og hvor der er fortsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling, herunder af bioøkonomien.

Regeringen arbejder for, at den fælles landbrugspolitik i øget omfang kan bidrage til understøtte EU-målsætninger inden for miljø og klima, samt at der sikres lige konkurrencevilkår på tværs af EU's medlemsstater og uanset, om der er tale om små, mellemstore eller store bedrifter. Regeringen arbejder for, at støttelofter ("capping") og omfordeling skal være frivillige at anvende for medlemsstaterne. Endvidere arbejder regeringen for en reel forenkling af landbrugspolitikken for støttemodtagere og administration, blandt andet gennem brug af muligheder i ny teknologi som monitorering og enklere regler, som i øget omfang kan tilgodeses samspillet mellem landbrug, natur og klima.

Derudover arbejder regeringen for en mere målrettet og incitamentsbaseret tilgang til den grønne arkitektur, herunder for en fælles, mere præcis og enkel støttebaseline, og at der til gengæld sker en øremærkning af en del af den direkte støtte til miljø- og klimaordninger under søjle I.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. december 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. november 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 5. oktober 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. oktober 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2018.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. juli 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 27. juni 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets den 13. juni 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2018.

Endelig har Kommissionens meddelelse om fremtidens landbrugspolitik været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. marts 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 19. marts 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 16. marts 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 KOM (2018) 393

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen offentliggjorde 1. juni 2018 et forslag til forordningen om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027. Forslaget afløser Europa-Parlamentets og

Rådets nuværende forordning (EU) nr. 1306/2013. Forslaget indeholder forhold om finansiering af den fælles landbrugspolitik, det overordnede regelsæt for medlemsstaternes forvaltningssystem herunder den kompetente myndighed, udbetalings- og certificeringsorganer samt regler om regnskabsafslutning og efterprøvende regnskabsafslutning. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionens forslag KOM(2018) 393 til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik (den horisontale forordning) afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013. Forslaget udgør en del af det samlede forslag til reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Formål og indhold

Forslag til forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik (den horisontale forordning) indeholder en række ændringer og tilføjelser i forhold til nuværende bestemmelser i Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering af den fælles landbrugspolitik.

Foruden forhold om finansiering af den fælles landbrugspolitik samt det overordnede regelsæt for medlemsstaternes forvaltningssystem, herunder den kompetente myndighed, udbetalings- og certificeringsorganer omfatter forslaget regler om regnskabsafslutning og efterprøvende regnskabsafslutning.

Strategiske planer for landbrugspolitikken afløser landdistriktsprogrammer

Kravet om, at medlemsstaterne skal udarbejde landdistriktsprogrammer, bliver afløst af et krav om, at medlemsstaterne skal udarbejde en samlet strategisk plan for landbrugspolitikken, der beskriver de tiltag, mål og effekter, som knytter sig til den støtte, som landene vil yde i form af direkte landbrugsstøtte, markedsrelateret støtte og landdistriktsstøtte.

Forhold mellem Kommissionen og medlemsstatens forvaltningssystem

Kommissionens forslag præciserer, at medlemsstaterne på ministerielt niveau skal udpege en kompetent myndighed, der udpeger og godkender betalingsorganet. Ligeledes udpeger myndigheden certificeringsorganet. Et certificeringsorgan skal udpeges for minimum tre år. Certificeringsorganet skal attestere korrektheden af den årlige gennemførelsesrapports outputindikatorer samt, at den interne ledelsesstruktur fungerer korrekt. Certificeringsorganet skal som noget nyt også attestere den årlige overvågning af målopfølgningen, som er en del af den strategiske plan for landbrugspolitikken, som medlemsstaten skal udarbejde.

Betalingsorganer, som i tre år ikke har håndteret udbetalinger fra Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), kan ikke fortsætte som udbetalingsorgan. Medlemsstaterne kan ikke udpege nye betalingsorganer efter den dato, hvor forordningen træder i kraft.

Der bliver stillet krav om, at direktøren for betalingsorganet skal sende en årlig forvaltningserklæring om de interne kontrolsystemers korrekte funktionsmåde sammen med et sammendrag af de endelige revisionsberetninger og de gennemførte kontroller. Herudover bliver der stillet et nyt krav om, at direktøren skal fremsætte en gennemførelsesrapport (performance report) om, at støtte er udbetalt i overensstemmelse med gældende mål og regler. Endvidere skal der fremlægges en forvaltningserklæring om, at de rette ledelsesstrukturer eksisterer, så der er sikkerhed for de resultater, der fremgår af den årlige gennemførelsesrapport.

Finansiering af udgifter

Der er fortsat etableret en mekanisme med henblik på at sikre overholdelse af det budgetmæssige loft ved at nedsætte den direkte støtte med en procentsats, såfremt budgetrammen for markedsrelaterede udgifter og direkte støtte ikke kan overholdes. Mekanismen kaldes finansiel disciplin, men den forventes ikke at blive anvendt hvert år, som det sker i dag. En hidtidig bagatelgrænse på 2.000 € (ca. 15.000 kr.), for om en støtteansøger skal bidrage til finansiel disciplin, bortfalder.

Der oprettes en landbrugsreserve på minimum 400 mio. € (ca. 3 mia. kr.). Reserven kan bruges til intervention, privat oplagring og i situationer med prisfald, sygdomsudbrud m.v. En tilsvarende reserve kaldes i dag krisereserven, hvis fokus er mere snæver end den foreslåede landbrugsreserve. Som noget nyt bliver det muligt at videreføre landbrugsreserven til næste regnskabsår, hvis den ikke bliver brugt i det første regnskabsår. Det vil sige, at landbrugsreserven ikke som tidligere bliver refunderet til støttemodtagerne, såfremt beløbet ikke anvendes for dernæst at etablere en ny reserve for det kommende år. Ubrugte midler fra den eksisterende krisereserve i budgetåret 2020 vil kunne overføres til den nye landbrugsreserve i budgetåret 2021. Anvendes hele eller dele af reserven vil den fyldes op via uforbrugte midler indenfor landbrugsbudgettet eller finansiel disciplin.

Bestemmelser om, at der ikke må ske dobbeltfinansiering under Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) udvides til også at omfatte Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL). Støttemodtagere har mulighed for at modtage støtte fra flere ordninger under Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og andre europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fonde) eller EU-instrumenter, så længe den samlede støtte ikke overskrider den højeste gældende støtteintensitet eller det højeste støttebeløb for en given ordning.

Udgifter under Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) er kun støtteberettigede, hvis de er udbetalt af et akkrediteret betalingsorgan.

Nye muligheder for at Kommissionen kan suspendere, reducere og underkende medlemsstatens udgifter *Suspensioner*

Forslaget indeholder en række nye muligheder for, at Kommissionen fremadrettet kan suspendere refusion af medlemsstatens udgifter. Kommissionen kan blandt andet foretage suspension af refusion, hvis medlemsstaten ikke leverer årsregnskabet eller den årlige gennemførelsesrapport til tiden. Suspensioner vil blive ophævet, hvis medlemsstaten leverer oplysningerne inden for en frist på 6 måneder.

Kommissionen kan suspendere refusioner til medlemsstater, hvis der konstateres en væsentlig forskel mellem de anmeldte udgifter og det rapporterede output for en ordning (> 50 %). Medlemsstaten har mindst 30 dage til at sende supplerende oplysninger, som kan forhindre en suspension. Denne kan enten ophæves, eller den kan gøres permanent via en beslutning, som Kommissionen træffer senest 15. oktober. Kommissionen skal vurdere den finansielle korrektion på baggrund af forskellen mellem de faktisk anmeldte udgifter for hver foranstaltning og de relevante outputindikatorer i den strategiske plan for landbrugspolitikken samt eventuelle justeringer, som medlemsstaten har foretaget. Der skal således være et match mellem anmeldte udgifter og leveret output.

Kommissionen kan også suspendere i forhold til performancedelen, det vil sige medlemsstatens flerårige resultatopfyldelse, som bliver indberettet sammen med årsregnskabet. Suspensionen finder sted, hvis der er en afvigelse (> 25 %) mellem den faktiske resultatindikator og det årlige delmål for samme indikator. Hvis der er en forsinket eller utilstrækkelig resultatopfyldelse i forhold til de flerårige resultatmål i den strategiske plan for landbrugspolitikken, skal medlemsstaten udarbejde en effektiv handlingsplan i samarbejde med Kommissionen. Resultatmål ventes at omfatte en række forskellige resultatindikatorer inden for samme områder. Hvis handlingsplanen ikke fører til, at forholdet bliver rettet op, kan Kommissionen suspendere refusionen til medlemsstaten indenfor det pågældende udgiftsområde. Suspensionen fastlægges proportionalt i forhold til relevante udgifter. Suspensionen ophæves, når målopfyldelsen igen er på sporet, men den kan

blive permanent (reduktion, jf. også nedenfor), hvis situationen ikke er genoprettet inden lukningen af den strategiske plan for landbrugspolitikken.

Endelig kan udgifter blive suspenderet, hvis Kommissionen konstaterer alvorlige mangler i medlemsstatens forvaltningssystem. Hvis det er tilfældet, skal medlemsstaten udarbejde en effektiv handlingsplan i samarbejde med Kommissionen. Hvis medlemsstaten ikke får afhjulpet situationen, kan Kommissionen suspendere de månedlige udgifter (EGFL) samt de kvartalsvise udgifter (ELFUL) proportionalt. Suspensionen kan i første omgang være i op til 12 måneder, men Kommissionen har mulighed for at forlænge perioden med yderligere 12 måneder. Endelig kan en manglende efterlevelse udløse krav om tiltag i forbindelse med den efterprøvende regnskabsafslutning fra Kommissionen, og dette kan føre til en underkendelse.

Reduktioner

Forslaget indebærer også, at Kommissionen bagudrettet kan reducere udbetalinger til medlemsstaterne, såfremt performanceafstemningen viser, at realiserede udgifter ikke har et tilsvarende output (for hektarer eller antal projekter). En suspension fra en tidligere performanceafstemning som følge af en diskrepans på mere end 50 % kan ligeledes gøres til en permanent reduktion, hvis medlemsstaten ikke retter op på misforholdet mellem udgifter og output. På samme måde kan suspension som følge af manglende fremgang mod milepælene ved performancegennemgangen i sidste ende gøres til en permanent reduktion, hvis medlemsstaten ikke gennemfører den pålagte handlingsplan tilfredsstillende.

Underkendelser

Såfremt Kommissionen konstaterer alvorlige mangler i en medlemsstat myndighedsstrukturer, kan der i sidste ende meddeles underkendelser. Reglerne herfor er kun i meget begrænset omfang beskrevet i forordningsudkastene og ventes nærmere fastsat i delegerede retsakter.

En revision

Kommissionen introducerer begrebet én revision (single audit) i forslaget.

Det betyder, at Kommissionens revision i højere grad vil kontrollere certificeringsorganets arbejde i stedet for som i dag, hvor Kommissionen gennemfører egne revisioner af medlemsstaternes administration af de forskellige støtteordninger.

Kommissionen forbeholder sig dog ret til at gennemføre egne revisioner med det formål at kontrollere, om administrativ praksis er overholdt, om de afholdte udgifter er i overensstemmelse med det output, der er rapporteret i de årlige resultatrapporter, om certificeringsorganets arbejde er udført som krævet, og om betalingsorganerne overholder akkrediteringskravene.

I den nuværende forordning er der regler for, hvordan udbetalingsorganerne skal agere overfor støttemodtagere. For eksempel når det handler om at inddrive uretmæssigt udbetalte beløb fra støttemodtagere. Disse regler er udgået af forslaget. Det vurderes, at Kommissionen ikke længere vil regulere disse forhold i detaljer. Det bliver i stedet op til medlemsstaterne at definere disse forhold i den strategiske plan for landbrugspolitikken, der godkendes af Kommissionen. Det bliver op til certificeringsorganet at kontrollere, at medlemsstaterne efterlever egne regler inden for den godkendte strategiske plan for landbrugspolitikken og overordnede EU-regler.

Kontrol- og sanktionssystem (generelle regler)

Medlemsstaterne skal indenfor rammerne af den fælles landbrugspolitik vedtage lovgivning og administrative procedurer, som sikrer en effektiv beskyttelse af Unionens finansielle interesser. Som noget nyt indebærer dette, at medlemsstaterne ud fra rammer fastsat af Kommissionen skal udforme kontrol- og sanktionssystemer. Kontrolsystemet skal sikre, at uregelmæssigheder og svig forebygges, afsløres og berigtiges. Sanktionerne skal være effektive, præventive og proportionale.

Integreret forvaltnings- og kontrolsystem

Medlemsstaterne skal fortsat opretholde et integreret administrations- og kontrolsystem (IACS) til anvendelse ved forvaltning af støtte til arealer og dyr. Systemet skal også omfatte et satellitbaseret arealmonitoreringssystem. Medlemsstaten skal årligt foretage en kvalitetstest af monitoreringssystemet i overensstemmelse med en metode, der bliver fastsat for hele EU. Hvis testen viser svagheder i systemet, skal medlemsstaten iværksætte korrigerende foranstaltninger eller udarbejde en handlingsplan for disse foranstaltninger.

Medlemsstaten skal senest 15. februar i det efterfølgende kalenderår sende en kvalitetsrapport til Kommissionen. Hvis det er relevant, skal den indeholde en tidsplan for de korrigerende foranstaltninger.

Desuden får medlemsstaterne pligt til at lagre og dele data for at dokumentere de opnåede resultater og målsætninger. Data skal gemmes og kunne tilgås i medlemsstatens digitale databaser. Det skal kunne ske i det seneste og de ti foregående kalenderår.

Kontrolsystemer og administrative sanktioner i forhold til konditionalitet

Konditionalitet dækker over regler, som skal være overholdt for at modtage areal- og dyrebaseret landbrugsstøtte. Konditionaliteten er nærmere beskrevet i notatet om forordningsforslaget vedrørende strategiske planer for landbrugspolitikken. Principperne fra det nuværende system med krydsoverensstemmelse om kontrol og sanktioner bliver videreført. Medlemsstaterne skal etablere et kontrolsystem, der sikrer, at ansøgerne opfylder kravene til konditionalitet. Medlemsstaterne skal årligt gennemgå effektiviteten af kontrolsystemet. Dette skal blandt andet ske ved at gennemføre fysisk kontrol hos støttemodtagerne. Andre kontrolsystemer er mulige og kan afhænge af, hvilke regler og standarder indenfor konditionaliteten, der er tale om. Kontrollen skal dog mindst være på niveau med den fysiske kontrol.

Populationen, der bliver udtaget til kontrol, skal omfatte mindst 1 % af støttemodtagerne inden for den pågældende støtteordning omtalt i de strategiske planer for landbrugspolitikken. Populationen bliver valgt ud fra princippet om risikobaseret udvælgelse, men skal også indeholde et vist element af tilfældig udvælgelse. Samme princip anvendes i dag.

Manglende overholdelse af konditionalitet medfører sanktioner til den enkelte støttemodtager. Den manglende overholdelse skal kunne føres direkte tilbage til støttemodtageren og skal vedrøre enten støttemodtagerens landbrugsaktivitet eller bedriftens areal.

Når medlemsstaten beregner en nedsættelse af tilskuddet eller en udelukkelse, er det forventningen, at den skal tage hensyn til, hvor alvorlig, omfattende, varig og hyppig den konstaterede manglende overholdelse er. Hvis der er tale om manglende overholdelse på grund af forsømmelighed, skal sanktionen i form af støttenedsættelse generelt udgøre 3 % af det totale beløb, der er søgt støtte til.

Formandskabets ændringsforslag

Formandskabets ændringsforslag genindfører blandt andet bestemmelsen om, at medlemsstaterne skal begrænse antallet af godkendte betalingsorganer under hensyn til deres forfatningsmæssige bestemmelser, ligesom det er gældende i den nuværende forordning. Formandskabet foreslår også i deres ændringsforslag, at der etableres en overgangsperiode for medlemsstater, før arealmonitoreringssystemet skal anvendes i den kommende reformperiode. Endvidere foreslås det, at deadline for indsendelse af de årlige kvalitetsrapporter rykkes fra 15. februar til 1. marts. Afsluttende foreslås det, at små bedrifter under en vis hektargrænse undtages sanktioner for ikke-overholdelse af SMR-kravene (de lovgivningsbestemte forvaltningskrav).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er det ledende udvalg. Europa-Parlamentets ordfører har i sit udkast til ændringsforslag lagt op til at ændre en række gennemførselsbestemmelser til delegerede retsakter i forhold til procedurer for betalingsorganernes godkendelse, certifice-

ringsorganernes opgaver og handlingsplanernes indhold og opstilling. Derudover lægger udkastet op til, at landbrugsreserven målrettes kriser og ikke almindelig markedsforvaltning. Finansiell disciplin bør ifølge udvalget kun anvendes som en sidste mulighed til at fylde krisereserven op, og der bør fortsat være en minimumsgrænse på 2.000 € per landmand.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017, og lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under landdistriktsprogrammet og direkte betalinger.

Konsekvenser

Forslaget til forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik ventes at have statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivnings- og administrative konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget, for miljøet og beskyttelsesniveauet. Der er endnu ikke grundlag for at vurdere dets rækkevidde.

Høring

Sagen har været i høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer var bekymrede i forhold til brugen af landbrugsreserven. Såfremt reserven kunne benyttes til forebyggende tiltag, frygtede Landbrug & Fødevarer, at der ikke ville være tilstrækkeligt med budgetmidler i landbrugsreserven til pludselige krisesituationer.

Landbrug & Fødevarer bemærker til Kommissionens forslag til den fremtidige horisontale forordning for EU's landbrugspolitik, at høringssvaret skal betragtes som en foreløbig overordnet tilkendegivelse af Landbrug & Fødevarers holdning til indholdet i den horisontale forordning, da forslaget til forordningen på tidspunktet for afgivelse af høringssvaret endnu ikke var offentliggjort.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det i forhold til finansiering, forvaltning og overvågning af den fremtidige fælles landbrugspolitik i EU er helt afgørende, at der skabes reel regelforenkling og administrativ forenkling, som den enkelte landmand kan mærke. Endvidere er det afgørende, at principperne for kontrol bevæger sig fra et ensidigt fokus på overtrædelse og sanktion til et princip om vejledning og korrektion, at kontrollen ikke hænger sig i bagateller, og at retssikkerheden er i orden for landmanden når der anvendes alternative metoder til den fysiske kontrol.

Landbrug & Fødevarer noterer sig i forhold til forenkling, at det særlige kontrol- og sanktionssystem for de grønne krav forsvinder. Ligeledes noterer Landbrug & Fødevarer, at der fremadrettet kun skal være én revision. Landbrug & Fødevarer finder, at det på nuværende tidspunkt er meget uklart, hvordan der fremadrettet kan skabes reel forenkling for den enkelte landmand. Det er vigtigt, at der kræves konkret og målbar forenkling direkte ude hos den enkelte landmand, og dette bør være et centralt mål, der skal følges op på i de strategiske planer. Landbrug & Fødevarer bemærker, at der generelt lægges op til, at medlemslandene i højere grad selv skal beslutte, hvordan kontrolsystemerne skal se ud. I denne forbindelse mener Landbrug & Fødevarer, at det er centralt, at EU-retningslinjerne på dette område sikrer, at der i højere grad skal være mulighed for at have fokus på vejledning og korrektion, og at det ikke bør være muligt at stramme og/eller eskalere sanktionssystemet overfor landmanden i tilfælde, hvor medlemslandene af en eller anden årsag ikke når de mål, der er fastsat i den strategiske plan. Ligeledes bemærker Landbrug & Fødevarer, at det er meget vigtigt, at det ikke får betydning for støtteudbetalingerne til landmanden i tilfælde, hvor Kommissionen suspenderer refusionen af den udbetalte støtte.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at kontrolsystemet for den nye såkaldte ”konditionalitet” ligger tæt op ad det eksisterende system for krydsoverensstemmelse. Landbrug & Fødevarer henviser til, at det fremgår, at en støttereduktion for en overtrædelse i udgangspunktet skal være 3 %, og principperne for varslingssystemet ved mindre overtrædelser fortsættes. Generelt ligger disse principper relativt langt fra det generelle princip om vejledning og korrektion frem for sanktioner. Man finder, at der generelt er brug for et væsentligt større råderum for bagatelagtige overtrædelser, end der i dag ligger i varslingssystemet. Endvidere mener Landbrug & Fødevarer, at der også som minimum bør fastsættes et maksimalt loft for, hvor stor en støttereduktion landmanden kan få, og at det bør være muligt at give støttereduktioner på mindre end 3 %.

Landbrug & Fødevarer ser et stort potentiale i at anvende nye teknologier til at gøre både reguleringen og administrationen smartere og enklere for landmanden i fremtiden. Udfordringen med den geospatiale ansøgning, som den er i dag, er, at der er et alt for stort detailfokus. Dette giver ikke mindst problemer på de mere ekstensive arealer, hvor det er nærmest umuligt at forudse støtteberettigelsen af et areal ned til 100 m² nøjagtighed. Det er vigtigt, at denne bagatelgrænse bliver hævet væsentligt i fremtiden. Landbrug & Fødevarer bemærker, at hvis nye teknologier skal anvendes til kontrol og monitorering er det også helt centralt, at det tillades, at der kun kigges på de mere alvorlige sager, så der ikke spildes tid og ressourcer både for landmænd og myndigheder på at håndtere bagatelsager og meget små støttebeløb. Landmandens retssikkerhed skal være i centrum. Der må ikke være tale om 100 % screening og dermed reelt på længere sigt 100 % fysisk kontrol. Det bør til enhver tid være muligt for landmanden at rekvirere et fysisk kontrolbesøg, hvis landmanden er uenig i det kontrolresultat, der er fremkommet ved monitorering. En afgørelse til ugunst for den kontrollerede skal følges op af et fysisk kontrolbesøg, og en afgørelse må ikke alene kunne baseres på elektroniske datafund. Landbrug & Fødevarer mener desuden, at det er vigtigt, at anvendelse af monitorering ikke medfører øgede krav til, at landmanden løbende skal dokumentere. Dette vil give en voldsomt forøget administrativ byrde.

Landbrug & Fødevarer bemærker afslutningsvis, at det er meget positivt, at landbrugsreserven – der erstatter den tidligere krisereserve – fremadrettet ikke skal opkræves på ny hvert år, men at ubrugte midler overføres til det efterfølgende år. Man finder dog, at det fortsat er et problem, at landbrugsreserven kan reableres ved at anvende finansiell disciplin. Dermed er det de samme landmænd, som landbrugsreserven skal bruges til at hjælpe, der kommer til at betale.

Økologisk Landsforening fremhæver betydningen af, at Danmark arbejder for at få ideen om bruttoarealmodellen igennem. Det vil skabe stor forenkling i forvaltning af arealstøtteordningerne ifølge Økologisk Landsforening. Det er ifølge Økologisk Landsforening positivt, at den nuværende model med grønningskrav ophører og erstattes af eco-schemes. Det antages, at bruttoarealmodellen vil spille en rolle for hvordan der kan køre en enkel kontrol af eco-schemes tiltag. Det vil ifølge Økologisk Landsforening være væsentligt for forenklingen, at alle grønne areal tiltag samles i søjle I. Økologisk Landsforening mener, at der også skal være mulighed for at understøtte en ekstensiv husdyrproduktion. Denne må i de fleste tilfælde ifølge Økologisk Landsforening forventes at være knyttet sammen med anvendelse af udearealer. Af den årsag så bør den også lægges i søjle I, hvor forenkling blandt andet sikres via introduktion af bruttoarealmodellen.

Økologisk Landsforening gør opmærksom på, at det er af meget stor betydning, at der kan opnås arealstøtte til arealer, uanset om de er bevokset med træer og buske, idet denne vegetation gør arealerne mere egnede til husdyr. Det er forkert at udelukke arealer fra støtte som følge af, at de er bevokset med træer, da adgang til egnede afgræsningsmarker og hønsegårde er en integreret del af husdyrproduktionen. Ligeledes er det ifølge Økologisk Landsforening væsentligt for udviklingen af et klimapositivt landbrug, at det kan indrettes med skovlandbrug, uden at det udløser stort bureaukrati. Der er behov for at definere skovlandbrug som støtteberettiget areal og fastsætte arealkoder til dette. Dette behov vil ligeledes kunne opfyldes med anerkendelsen af bruttoarealmodellen. For så vidt angår konditionalitet, så har Økologisk Landsforening vanskeligt ved at se, at der er stor forskel til de nuværende krydsoverensstemmelseskrav.

Økologisk Landsforening er forbeholden overfor at reservere midler til krisesituationer. Det vil optage en stor del af budgettet og bidrager ikke til den rette risikostyring i landbruget. Det skal have høj prioritet at vedtage en politik, der danner grundlag for et landbrugssystem, der er robust overfor klimaudsving. Jorde med et

højt kulstofindhold er både mere modstandsdygtige overfor tørke og overfor tunge regnfald og storme.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne efterspørger generelt mere information om sammenhængen mellem den strategiske plan, tilpasninger af planen, revision og risiko for suspensioner og underkendelser, samt hvorledes sanktioner fremover skal fastlægges af medlemsstaterne. Den øgede mulighed for satellitbaseret kontrol frem for fysisk kontrol hilses generelt velkommen. I forhold til den nye landbrugsreserve støttes den af en række lande. Flere lande bifalder muligheden for at overføre reserven til næste år velkomment som forenkling, og nogle medlemsstater er positive overfor, at bundgrænsen ved anvendelse af finansiell disciplin fjernes, mens andre lande – ofte med mange mindre landbrug – ønsker bundgrænsen uændret. Endelig mener en række medlemsstater, at ikke-brugte midler i 2020 skal føres tilbage til de landmænd, der året før bidrog til, at reserven blev dannet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedrørende den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme (MFF), idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 % af EU's BNI.

Regeringen lægger generelt vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bidrager til en modernisering af den fælles landbrugspolitik med fokus på udvikling af en fortsat markedsorienteret, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor. Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes gennem et velfungerende indre marked og fortsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling.

Regeringen arbejder for, at den fælles landbrugspolitik i øget omfang kan bidrage til at understøtte EU-målsætninger indenfor miljø og klima mv., samt at der sikres lige konkurrencevilkår på tværs af EU's medlemsstater. Regeringen arbejder ligeledes for at sikre en mere omkostningseffektiv og enkel administration i medlemsstaterne og byder i den forbindelse forenklingen af administration af landbrugsreserven velkommen. Endvidere arbejder regeringen for en reel forenkling af landbrugspolitikken for støttemodtagere og administration, blandt andet gennem brug af muligheder i ny teknologi som monitorering af støttearealer. Regeringen finder det positivt, at finansiell disciplin fremover anvendes ensartet, idet bundgrænsen fjernes.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. december 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. november 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 5. oktober 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. oktober 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2018.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. juli 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 27. juni 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets den 13. juni 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2018.

Endelig har Kommissionens meddelelse om fremtidens landbrugspolitik været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. marts 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 19. marts 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 16. marts 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vin-produkter, (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav
KOM (2018) 394

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 1. juni 2018 offentliggjort sit forslag til en ændring af den fælles markedsordning for landbrugsprodukter for perioden 2021-2027, som foretager ændringer i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter og forordningerne om foranstaltninger på landbrugsområdet for EU's fjernområder og de Ægæiske Øer. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionens forslag KOM(2018)394 om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om oprettelse af en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, forordning (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter og forordning (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 247/2006 og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1405/2006 udgør en del af det samlede forslag til reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Formål og indhold

Den gældende fælles markedsordning for landbrugsprodukter fastsætter regler under den fælles landbrugs-politik i EU for blandt andet markedsunderstøttende tiltag som for eksempel opkøb til intervention, mulig-heden for at yde støtte til privat oplagring, eksportrestitutioner, handelsnormer, herunder vin og geografiske betegnelser for vin, samt regler for etablering af producentorganisationer, støtte til producentorganisationer for frugt og grønt, støtte til skolemælk og skolefrugt, samt muligheden for ekstraordinære tiltag ved for ek-sempel tab af forbrugertillid eller dyresygdomme.

Forslaget indeholder en ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning for landbrugsprodukter. Forslaget omfatter også ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer samt om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsenta-tion, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter.

Forslaget opretholder i det store hele den eksisterende fælles markedsordning, idet nogle støtteordninger, som forudsætter nationale gennemførelsesplaner, overflyttes til en ny forordning om strategiske planer for landbrugspolitikken. Dette gælder støtteordninger vedrørende producentorganisationer for frugt og grønt, biavl, olivenolie, vin og humle. Denne overflytning er nærmere beskrevet i notatet om den nye forordning om strategiske planer for landbrugspolitikken.

Ordningen med støtte til uddeling af skolefrugt og skolemælk vil forblive i den fælles markedsordning. Be-stemmelserne om støtte til uddeling af frugt og grønt og mælk og mejeriprodukter i skoler er ikke væsentligt ændrede.

Ydermere indgår en afskaffelse af eksportrestitutioner (eksportstøtte). Kommissionen foreslår således en ophævelse af reglerne om eksportstøtte i forlængelse af WTO-aftale herom.

Derudover foreslås bestemmelserne om sukker ophævet i det omfang, de vedrører det nu ophørte system for sukkerkvoter. Produktionen af sukker skal dog fortsat være baseret på aftaler mellem avlerne og sukkerpro-ducenterne

Kommissionens forslag fastsætter regler om kontrol af handelsnormer, herunder at vin med beskyttet geo-grafisk betegnelse og vin med beskyttet oprindelsesbetegnelse overføres til forordningen om den fælles mar-kedsordning som en konsekvens af, at den specifikke forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik forventes foreslået ophævet og afløst af en ny forordning.

Reglerne om intervention og privat oplagring foreslås uændrede. Bestemmelserne om mulighed for særlige kriseforanstaltninger foreslås ikke ændret. Det skal bemærkes, at den såkaldte krisefond, som indgår i forslag til den horisontale forordning (forslag om forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik) foreslås tilpasset, så der bliver mulighed for at overføre ubrugte midler til efterføl-gende år. Dette er også beskrevet i et notat om forslaget til den horisontale forordning.

Forslaget indeholder en række forslag vedrørende vinsektoren. Desuden foreslås en mindre udvidelse for de berørte medlemslande (ikke Danmark) til at forøge arealet, hvortil der kan gives plantningsrettigheder til vin. Forslaget indeholder en lempelse af reglerne om, hvilke sorter der må anvendes til vinproduktion med hen-blik på bedre at kunne anvende sorter med en højere resistens mod sygdomme. Herunder foreslås, at kravet om, at vin med beskyttet oprindelsesbetegnelse (BOB) kun kan produceres på sorter af arten *Vitus vinifere*, ophæves.

Der vil desuden blive indført en definition på produkterne de-alkoholiseret vin og delvist de-alkoholiseret vin. Yderligere vil Kommissionen foreslås bemyndiget til at etablere en databank med data fra prøver ind-samlet af medlemsstaterne med henblik på at forbedre indsatsen mod svindel med oprindelsen af vin.

Med forslaget foretages en række ændringer i reglerne om procedurerne for registrering af beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB) og beskyttede geografiske betegnelser (BGB) for vin, som er reguleret i forordning (EU) nr. 1308/2013, samt i procedurerne for registrering af beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB), beskyttede geografiske betegnelser (BGB) og garanteret traditionelle specialiteter (GTS) for fødevarer og landbrugsprodukter, der er reguleret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012. Forslaget indeholder også en bestemmelse om, at beskyttelsen af beskyttede registrerede betegnelser også omfatter varer i transit og varer, der sælges via internettet.

Endeligt foreslås det, at aromatiserede vinprodukter samt andre alkoholholdige drikkevarer tilføjes til bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012, der er listen over produkter udenfor Traktatens bilag 1, men som falder under forordningens anvendelsesområde.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er det ledende udvalg. Europa-Parlamentets ordfører har i sit udkast til ændringsforslag foreslået udvidede muligheder for offentlig intervention til at omfatte flere sektorer herunder svinekød, får (lammekød) og hvidt sukker og at grænseværdierne for, hvornår interventionsopkøb udløses, justeres i forhold til inflation. Det foreslås, at der etableres handelsnormer for oksekød, fårekød, svinekød samt for mælk og mejeriprodukter, samt at dyrevelfærd også kan indgå som et krav omfattet af handelsnormerne. Derudover ønskes det, at producentorganisationer mv. kan regulere udbuddet af alle produkter med beskyttet geografisk oprindelse og ikke kun ost, vin og skinke. Endvidere ønsker man at styrke landmændenes position i fødevarekæden blandt andet via styrket samarbejde inden for sektorerne. Endelig foreslås det, at der under krisebestemmelserne indføres en ny bestemmelse, der giver mulighed for at yde støtte til frivillig reduktion af produktionen. Der ønskes i den forbindelse mulighed for, at produktionsbegrænsning kan gøres obligatorisk, hvis frivillig reduktion er utilstrækkeligt. Endelig ønskes det, at Kommissionen for perioden 2021-2027 udarbejder en aktionsplan for håndtering af kriser.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteleven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 43 af 12. januar 2016 med den ændring, der følger af § 62 i lov nr. 1715 af 27. december 2016.

Konsekvenser

Forslaget ventes ikke at få erhvervsøkonomiske, lovgivningsmæssige og administrative konsekvenser ud over de statsfinansielle. Der forventes heller ikke konsekvenser for udmøntningen af EU's budget bortset fra budgetrammen til uddeling i uddannelsesinstitutioner, og der forventes heller ikke konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

Statsfinansielle konsekvenser

Den samlede årlige budgetramme til uddeling i uddannelsesinstitutioner af frugt, grønt, mælk og mejeriprodukter er reduceret fra 250 mio. € i den gældende forordning med knap 12 % til 220,8 mio. €, da budgettet er nedsat med et beløb svarende til den britiske andel. Forholdet mellem tildeling til henholdsvis skolefrugt og skolemælk er fortsat 60 % til skolefrugt og 40 % til skolemælk. For Danmark indebærer det, at den budgetmæssige tildeling vil falde fra 4,7 mio. € til 4,3 mio. € ud fra tal fra 2017/2018.

Med forslaget nedsættes støtte til landbrugsaktiviteter i EU's fjernområder (de franske oversøiske departementer, Azorerne og Madeira) samt støtten til de Ægæiske Øer på lige fod med øvrige dele af budgettet med 3,9 % ved sammenligning af 2020 og 2021.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg. Der er kommet følgende høringssvar:

Landbrug & Fødevarer er tilfredse med, at store dele af den eksisterende markedsordning videreføres i Kommissionens forslag, og at ændringerne primært vedrører overflytning af bestemmelser til andre retsakter, herunder bestemmelserne om støtteordninger til producentorganisationer for frugt og grønt, der overflyttes til forordningen om strategiske planer for landbrugspolitikken.

I forhold til forslaget's øvrige ændringer vurderer Landbrug & Fødevarer disse som konsekvenser af politikområder, man allerede er nået til enighed om tidligere. Eksempelvis er forslaget om afskaffelse af eksportrestitution en følge af ministerbeslutningen indgået på WTO-ministerkonferencen i Nairobi i 2015 om udfasning af land brugseksportstøtte, og Landbrug og Fødevarer støtter denne globale afvikling af eksportstøtten. Samtidig er det vigtigt, at det sikres, at andre af EU's handelspartnere sikrer tilsvarende afvikling af deres egne eksportstøtteordninger i overensstemmelse med WTO.

I forhold til forslaget om at reducere den årlige budgetramme til uddeling af skolemælk finder Landbrug & Fødevarer, at konsekvenserne heraf ikke er i overensstemmelse med vores bestræbelser på at fastholde sunde kostvaner hos skolebørn.

I forhold til sikkerhedsnettets bestemmelser for mejeriprodukter bakker Landbrug & Fødevarer op om de eksisterende ordninger for intervention og privatoplagering. Landbrug & Fødevarer foreslår desuden, at det under perioder med ubalance imellem priserne på smør og skummetmælkspulver skal være muligt for Kommissionen at basere opkøbsprisen på en kombination af skummetmælkspulver og smør. Dette med henblik på at sikre, at sikkerhedsnettet fungerer effektivt i perioder, hvor der er behov for at lægge en bund i markedet, og samtidigt at sikkerhedsnettet ikke aktiveres i perioder, hvor der ikke er brug for det.

Mulighed for opkøb til intervention for grise og fjerkræ bør også overvejes set i lyset af Brexit og truende husdyrsygdomme såsom afrikansk svinepest og ved udbrud af fugleinfluenza. I tilfælde af et hårdt Brexit eller et stort sygdomsudbrud, vil opkøb til intervention kunne lægge en bund i markedet for henholdsvis grise- og fjerkrækød.

Det bemærkes videre, at Landbrug & Fødevarer ikke bakker op om udvidelse af muligheden for ud-budsregulering. Ligeledes skal krisebestemmelserne ikke udvides til, at finansiere frivillig reduktion af produktionen. Der skal således ikke være mulighed for obligatorisk produktionsbegrænsning, da det til stadighed selv bør være markedet, der regulerer.

Landbrug & Fødevarer kan ikke støtte, at der arbejdes for, at "kriseforanstaltninger også kan omfatte forebyggende indsatser ved for eksempel plante- og dyresygdomme", idet det ikke er klart, hvad det får af konsekvenser for de tilbageværende midler til at håndtere de almindelige krisesituationer, der måtte opstå i løbet af et år. Såfremt der vil blive arbejdet for sådanne forebyggende indsatser, må det forudsættes, at der afsættes yderligere midler hertil. Det er helt afgørende, at der i den nye 7-årige MFF er minimum samme niveau af midler til almindelig krisehåndtering som p.t.

Økologisk Landsforening vil ikke gå ind i de tekniske detaljer i forhold til markedsordningen for landbrugsprodukter, men i stedet gøre opmærksom på, at foreningen mener, at der er behov for en markant omstilling af EU's landbrugspolitik, som indebærer, at mindst 50 % af budgettet omstilles fra passiv produktionsstøtte til betaling for fælles goder. Økologisk Landsforening gør opmærksom på dette, eftersom det må forudses at påvirke, hvilke markedsordninger der er plads til, og hvordan de indrettes. Økologisk Landsforening er af den opfattelse, at det haster med at omlægge systemet fra passiv produktionsstøtte til betaling for fælles go-

der. Jo længere tid denne omlægning udskydes, jo mere svinder opbakningen blandt EU's borgere til overhovedet at have et EU-budget til landbruget.

EU's borgere efterspørger ifølge Økologisk Landsforening mere økologi, mere plads til natur, rent drikkevand, dyrevelfærd og et landbrug, der har en lavere klimapåvirkning. Det fremgik meget klart af resultaterne af den offentlige høring som Kommissionen publicerede i juli 2017 om "modernisering og forenkling af EU's landbrugspolitik". Der er i den grad behov for at fastholde et budget til landbruget, men det skal anvendes på en ny måde. Det er ikke længere fødevareforsyning, der skal have høj prioritet. Erhvervet har udviklet sig, nu er det de fælles goder, der skal have høj prioritet.

De Samvirkende Købmænd er imod Europa-Parlamentets forslag om at etablere handelsnormer for oksekød, svinekød, mælk og mejeriprodukter. De Samvirkende Købmænd bemærker, at de handelsnormer man kender fra andre varegrupper kun er til besvær – særligt hvis handelsnormerne eksempelvis indeholder mærkningsregler, som ikke er koordineret med de horisontale mærkningsregler. De Samvirkende Købmænd finder ikke, at der er behov for mere lovgivning på området, og at de nævnte varegrupper allerede er omfattet af meget detaljeret lovgivning, herunder også mærkningsregler.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Overordnet er holdningerne til forslaget blandt andre medlemsstater positive, men nogle medlemsstater er afvisende overfor, at budgettet for skoleordningerne nedsættes med den britiske andel, idet de ønsker den del, som Storbritannien ikke udnytter for indeværende, bliver fordelt mellem de øvrige medlemsstater. For så vidt angår de dele af forordning 1308/2013, der ikke foreslås ændret, vil nogle medlemsstater i lyset af de store lagre af skummetmælkspulver eventuelt foreslå, at reglerne for intervention bliver ændret således, at opkøb til intervention til fast pris afskaffes. Nogle medlemsstater ønsker, at de såkaldte referencetærskler (prisniveauer for intervention) bliver opdateret, hvilket i praksis vil betyde en forhøjelse og dermed intervention ved højere markedspriser. Endelig er de berørte medlemsstater utilfredse med nedsættelse af støtte til EU's fjernområder og de Ægæiske Øer.

I forhold til forslagene om ændringer i regler for registrering af beskyttede oprindelsesbetegnelser er disse overvejende positivt modtaget. For så vidt angår forslaget vedrørende vinsektoren er en række medlemsstater skeptiske over for forslaget om lempelse af hvilke sorter, der må anvendes til vinproduktion. Endvidere har en række medlemsstater endnu ikke afklaret deres holdninger til forslaget om introduktion af vinkategorierne de-alkoholiseret vin og delvist de-alkoholiseret vin.

På rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018 var der generelt opbakning til formandskabets fremskridtsrapport, hvor det konkluderede, at der ikke skal ske større ændringer på den fælles markedsordning.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at drøftelser vedrørende den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme (MFF), idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 % af EU's BNI.

Regeringen lægger generelt vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bidrager til en modernisering af den fælles landbrugspolitik med fokus på udvikling af en fortsat markedsorienteret, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor med mindre grad af markedsregulering, interventioner og overflødige handelsnormer. Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes gennem et velfungerende indre marked og fortsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling. Regeringen arbejder ligeledes for at sikre en mere omkostningseffektiv og enkel administration i medlemsstaterne.

Regeringen støtter forslaget om at ophæve mulighederne for at yde eksportstøtte (eksportrestitutioner). Det har Danmark arbejdet for i mange år. Såfremt en ændring af reglerne for intervention af mejeriprodukter til en fast pris drøftes, vil Danmark være åben over for overvejelser om ændringer, hvis det kan bidrage til at sikre, at der ikke sker opkøb til fast pris i en periode med en ellers god markedssituation.

I forbindelse med plante- og dyresygdomme som eksempelvis afrikansk svinepest og fugleinfluenza vil regeringen arbejde for, at kriseforanstaltninger ikke kun fokuserer på kompensation og støtte til den enkelte landbrugere, men også kan omfatte mere generelle sygdomsforebyggende tiltag.

Regeringen er umiddelbart positiv overfor forslaget i relation til vinsektoren og overfor de forventede ændringer i procedurer i forbindelse med registrering af beskyttede betegnelser. Regeringen finder dog, at reglerne vedr. beskyttelsen af beskyttede betegnelser i transit bør være tilsvarende reglerne om beskyttelse af varemærker i transit i artikel i forordning nr. 2017/1001 om EU varemærker.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. december 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. november 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 5. oktober 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. oktober 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2018.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. juli 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 27. juni 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets den 13. juni 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2018.

Endelig har Kommissionens meddelelse om fremtidens landbrugspolitik været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. marts 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 19. marts 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 16. marts 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

5. **Rapport fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om udviklingen af planteproteinsektoren i Den Europæiske Union Kommissionens rapport om udvikling af planteproteiner i EU**
KOM(2018)757

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremlagt en rapport om udviklingen af plantebaserede proteiner i EU. Formålet med rapporten er at fremme proteinproduktion inden for EU. Rapporten peger på, at der de senere år er sket en relativ stor stigning af det dyrkede areal med soja, bælgsplanter og raps i EU, men selvforsyningsgraden for de enkelte afgrøder varierer meget. Strategien har fokus på, hvordan dyrkning af proteinafgrøder kan stimuleres yderligere gennem blandt andet udviklings- og forskningsaktiviteter samt støtte via reformen af den fælles landbrugspolitik. Fra dansk side lægges der vægt på, at EU fremadrettet fokuserer mere på nye, innovative proteinkilder i form af eksempelvis søstjernemel og protein udvundet fra græs og ikke alene kendte proteinafgrøder som soja, hestebønner, ærter mv. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2018) 757 af den 22. november 2018 fremsendt om Rapport fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om udviklingen af planteproteinsektoren i Den Europæiske Union Kommissionens rapport om udvikling af planteproteiner i EU. Rapporten er den 22. november 2018 blevet oversendt til Rådet i en dansk sprogudgave.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Formål og indhold

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 12. juni 2017 orienterede Kommissionen om, at den ville igangsætte et arbejde med en proteinstrategi. Dette udspringer af Kommissionens forpligtelser i forhold til udarbejdelsen af en proteinstrategi med henblik på yderligere produktion af plantebaserede proteiner på en økonomisk og miljømæssig forsvarlig måde (forordning 2017/2393). På rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018 orienterede Kommissionen om køreplanen for udarbejdelse af en proteinstrategi.

Formålet med rapporten er at beskrive status for og mulighederne forbundet med dyrkning af plantebaserede proteiner i EU. Baggrunden er, at der er et betragteligt proteinunderskud i EU, hvilket resulterer i en årlig import af råprotein på 17 millioner tons, hvoraf 13 millioner tons er sojabaserede. Hovedformålet med styrket proteinproduktion vil således være at reducere afhængigheden af importeret protein til især husdyrproduktionen, hvilket samtidig vil kunne forbedre jordkvaliteten, reducere gødningsanvendelsen samt skabe større variation i sædskifterne.

Rapporten konkluderer, at der har været en dynamisk vækst i produktionen af plantebaserede proteiner de senere år på EU-plan. Således er arealet med soja fordoblet til næsten 1 million hektar siden 2013, og arealet med bælgsplanter er næsten tredoblet i samme periode. For rapsfrø er arealet vokset med 66 % i perioden 2003-2018. Det konkluderes, at en yderligere vækst er betinget af yderligere forskning og udvikling af nye sorter, anerkendelse af positive miljøeffekter ved dyrkning af proteinafgrøder, bedre afsætningsmuligheder, eventuel mærkning af EU-produceret protein mm.

Rapporten indeholder desuden en række eksempler på initiativer, som medlemsstaterne har taget for at styrke produktionen af planteproteiner. I den forbindelse nævnes blandt andet Danmark og Det Nationale Bioøkonomipanel's anbefalinger på området.

Der peges på 5 områder, der kan styrke proteinproduktionen i EU:

1. Den kommende reform af den fælles landbrugspolitik indeholder forslag med mulighed for at promovere proteinproduktion.
2. Derudover peges på, at der er behov for forsknings- og udviklingsaktiviteter, som kan finansieres dels via EU-forskningsmidler, men også i sammenhæng med nationale forskningsindsatser.
3. Forbedret markedsanalyse og gennemsigtighed. Der er behov for bedre data vedrørende priser, handelsstrømme og produktion/forbrug af protein for at forstå markedsdynamikker. Kommissionen initierer aktiviteter for at danne dette grundlag.
4. Promovering af fordelene ved planteproteiner, herunder ernæring, sundhed, klima og miljø. Det foreslås, at der kan søges midler via EU-støtte til information- og salgsmarkedsaktiviteter.
5. Deling af viden vedr. forsyningskæden og bæredygtige agronomiske praksisser samt samle viden om forskningsaktiviteter vedrørende forædling, teknologisk innovation og forarbejdning.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om rapporten. Europa-Parlamentet vedtog en betænkning om "En europæisk strategi til fremme af proteinafgrøder – Fremme af produktionen af proteinafgrøder og bælgeplanter i EU's landbrugssektor" i april 2018. Heri bakker de op om en EU-strategi for proteinproduktion, og de fremhæver, at det er væsentligt at inkludere alle typer af proteinkilder. Derudover skal der anvendes relevante støttemekanismer fra landbrugspolitikken, ligesom forskning og udvikling på området skal understøttes.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der ikke foreligger et konkret forslag fra Kommissionen.

Konsekvenser

Rapporten har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der vil blive taget stilling til eventuelle konsekvenser, hvis Kommissionen på et senere tidspunkt måtte præsentere konkrete forslag.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug), hvor der indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer er positive overfor, at Kommissionen i sin rapport nævner anbefalingerne om proteiner fra Det Nationale Bioøkonomipanel. Landbrug & Fødevarer påpeger dog samtidig, at rapporten fra Kommissionen desværre ikke medtager potentialet i bioraffinering af græs. Landbrug & Fødevarer vurderer på baggrund af anbefalingerne fra Det Nationale Bioøkonomipanel, at potentialet for udvinding af foderprotein fra græs til enmavede dyr i Danmark, og regioner i EU med sammenlignelige forhold som de danske, har et stort erhvervsmæssigt potentiale og samtidig rummer mulighed for at medvirke til en forbedring af miljø- og klimaafttryk i produktionen. Landbrug & Fødevarer opfordrer på den baggrund til, at man fra dansk side fortsætter med at fokusere på alternative proteinkilder, herunder at Danmark arbejder for at innovative proteinkilder prioriteres i såvel forskningsprogrammet Horizon Europe samt i nationale forskningsindsatser. Endeligt påpeger Landbrug & Fødevarer, at der er et behov for markedsanalyse i forhold til at kommercialisere nye proteinkilder.

Dansk Korn og Foder (DAKOFO) bakker op om Det Nationale Bioøkonomipanel's anbefalinger på proteinområdet og glæder sig over regeringens fokus på, at EU's fremadrettede protepolitik ikke kun skal fokusere på højprotein afgrøder som soja og oliefrø, men også i højere grad på nye innovative proteinger, herunder søstjernemel og protein udvundet fra grøn biomasse til en-mavede dyr, som udover at have et stort erhvervsmæssigt potentiale også kan føre til et reduceret miljø- og klimaafttryk. Dansk Korn og Foder noteret sig med tilfredshed, at regeringen allerede har fremsat en handlingsplan for bæredygtige proteiner i oktober, som Dansk Korn og Foder håber, vil blive fulgt op af konkrete aktiviteter, herunder prioritering af forskningsmidler på området. Dansk Korn og Foder henleder samtidig opmærksomheden på, at erhvervet allerede har taget initiativ til at følge op på ovenstående ved etableringen af Dansk Protein Innovation – et offentligt-privat-partnerskab med deltagelse af væsentlige aktører på området (både virksomheder og institutioner). Dansk Korn og Foder er positive i forhold til arbejdet med at udvikle nye markedsbaserede og bæredygtige proteiner og glæder sig over at Kommissionen i deres proteinplan fra november 2018 ligeledes fremhæver foderområ-

det, som et centralt indsatsområde. Dansk Korn og Foder er i denne sammenhæng glade for, at man i modsætning til Kommissionen fra dansk side har udbredt dette arbejde til også at omfatte græs- og kløverprodukter, som vurderes at have et betydeligt potentiale. Endelig ser Dansk Korn og Foder potentiale for yderligere dyrkning af blandt andet hestebønner – både som foderafgrøde og via videreforarbejdning.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt at være opbakning til rapporten blandt de øvrige medlemsstater. Der ventes at være divergerende holdninger til anvendelse af koblet støtte som instrument til at fremme produktion af plante-proteiner, hvor en stor gruppe lande vil fremhæve dette redskab, mens en mindre gruppe lande vil fremhæve behovet for at fokusere på forskning, udvikling og innovation i forhold til nye proteinkilder.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter overordnet set en proteinstrategi på EU-niveau. Regeringen finder imidlertid, at der ikke bør være et ensidigt fokus på traditionelle proteinafgrøder såsom soja, hestebønner og ærter - og støtter ikke brug af produktionsafhængig støtte under den fælles landbrugspolitik til fremme af produktionen af sådanne afgrøder. Andre proteinkilder som eksempelvis græs, der gennem bioraffinering kan være en vigtig kilde til protein, bør også inkluderes i strategien. Miljø- og klimaaftrykket fra produktionen af græs er generelt lavere end for øvrige traditionelle landbrugsafgrøder. Derudover tyder det på, at det er muligt at udvinde en række højværdiprodukter gennem bioraffineringsprocessen, hvorfor der også vil være positive erhvervsøkonomiske konsekvenser. Regeringen vil derfor i det videre arbejde på området lægge vægt på, at proteinproduktion tager hensyn til erhvervsøkonomisk og miljømæssig bæredygtighed, og regeringen arbejder for forbedrede muligheder for at understøtte produktion, innovation og udvikling af nye proteinkilder gennem bioraffinering i forbindelse med reformen af den fælles landbrugspolitik. Regeringen vil desuden fortsætte indsatsen med at fremme importen til EU af landbrugsråvarer, der er afskovningsfri og bæredygtige. Regeringen hilser det i den forbindelse yderst velkommen, at Kommissionen har fremlagt en køreplan for en meddelelse om skærpet EU-handling mod afskovning og skovforringelse i tropiske lande.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Køreplanen for en proteinstrategi på EU-niveau har været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

6. Formandskabets arbejdsprogram for første halvår 2019 KOM-dokumentet foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Det rumænske formandskabs hovedprioriteter er moderniseringen af den fælles landbrugspolitik og budgettet for landbrugspolitikken efter 2020. Blandt øvrige sager ventes formandskabet at fokusere på formel afslutning af forhandlingerne om direktivet vedrørende illoyal handelspraksis i fødevarerforsyningskæden og spiritusforordningen. På fødevarer- og dyresundhedsområderne forventes fokusområderne at blive tilpasningen af EU's generelle fødevarerforordning og monitorering og beskyttelse af EU's ydre grænser i relation til smitsomme dyresygdomme. På fiskeriområdet er det centrale drøftelsen af Den Europæiske Hav- og Fiskerifond samt forslaget om kontrolforordningen. Arbejdsprogrammet er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på en præsentation.

Baggrund

Rumænien overtog den 1. januar 2019 formandskabet for Rådet. Rumænien indgår i trio-formandskab med Finland (andet halvår 2019) og Kroatien (første halvår 2020).

Formandskabets arbejdsprogram er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019 med henblik på præsentation.

Formål og indhold

Landbrug

Som hovedprioritet forventes det rumænske formandskab at have fokus på reformen af den fælles landbrugspolitik og landbrugsbudgettet efter 2020. Formandskabet forventes således at fortsætte drøftelserne om modernisering og forenkling af den fælles landbrugspolitik og vil blandt andet have fokus på at skabe en landbrugspolitik, som vil være i stand til at håndtere fremtidige udfordringer og som imødekommer medlemsstaternes forventninger. Det rumænske formandskab vil arbejde for at nå en delvis generel indstilling på landbrugsreformpakken.

Udover landbrugspolitikken vil formandskabet fortsætte diskussionerne om EU's proteinplan. Derudover vil formandskabet prioritere formelt at færdiggøre behandlingen af Kommissionens forslag om illoyal handelspraksis i fødevarerforsyningskæden og revisionen af spiritusforordningen, hvor der for begge forslags vedkommende blev opnået enighed i andet halvår 2018.

Emner som blandt andet bioøkonomi, vand og landbrug samt innovation og forskning inden for landbrug vil ligeledes være på dagsordenen for rådsmøder under det rumænske formandskab. Status for markedssituationen og handelsrelaterede landbrugsspørgsmål ventes også som vanligt behandlet. Kommissionen forventes i den forbindelse at orientere om udviklingen i forhandlingerne af frihandelsaftaler i løbet af formandskabet samt prisudviklingen for centrale landbrugsprodukter.

Fødevarer og dyresundhed

På fødevarerområdet vil formandskabet overtage forhandlingerne af forslaget om en tilpasning af EU's generelle fødevarerforordning, mens formandsskabet på plantesundhedsområdet ventes at ville rette fokus mod at højne offentlighedens kendskab til vigtigheden af plantesundhed samt fokusere på implementeringen af plantesundhedsforordningen.

På dyresundhedsområdet forventes formandskabet særligt at prioritere strategien om overvågning og beskyttelse af EU's ydre grænser i relation til dyresygdomme grundet tilstedeværelsen af smitsomme dyresygdomme tæt på EU's ydre grænser. I dette arbejde vil forebyggelse og biosikkerhed spille en vigtig rolle. Endelig forventes formandskabet at ville prioritere implementeringen af EU's handlingsplan mod antibiotikaresistens særligt i forhold til veterinærmedicin.

Skov

Formandskabet vil have fokus på bæredygtigt skovbrug, herunder i forbindelse med forberedelse af EU's deltagelse i FN's skovforum i maj 2019 samt evalueringen af EU's skovstrategi. Desuden vil der være fokus på revision af EU-aktiviteter for at stoppe afskovning og import af illegalt tømmer.

Fiskeri

Det forventes, at det rumænske formandskab blandt andet vil arbejde for at nå en delvis generel indstilling i Rådet om forslaget om den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF), mens revisionen af EU's fiskerikontrolsystem vil foregå i et roligere tempo. Under det rumænske formandskab kan ventes to ændringer af særlig dansk interesse til forordningen om fiskerimuligheder for 2019, henholdsvis fastsættelse af fiskerimuligheder for tobis og fastsættelse af fiskerimuligheder for brisling. Det rumænske formandskab har ambitioner om at arbejde videre mod kompromisser med Europa-Parlamentet på forslagene om en ny rammeforordning om tekniske foranstaltninger og forvaltningsplanen for demersale arter i det vestlige Middelhav.

For de eksterne fiskeripartnerskabsaftaler forventes formandskabet hovedsagligt at ville fokusere på den nye aftale med Marokko, som skal godkendes af Europa-Parlamentet i starten af 2019. Herudover vil Kommissionen fortsætte arbejdet med blandt andet Gambia, Kap Verde, Guinea-Bissau og Madagaskar, ligesom

Kommissionen også ventes at søge mandater for nye protokoller for Mauretanien, Seychellerne og eventuelt Senegal og Grønland.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om formandskabsprogrammet.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Præsentationen af formandskabets program forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller finansielle konsekvenser. Regeringen vil tage konkret stilling til de enkelte forslags konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg, § 2-udvalget (landbrug), § 5-udvalget (fiskeri) og Den Nationale Komité for Landbrugsdyr, hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Danmarks Fiskeriforening finder det centralt, at formandskabet prioriterer arbejdet med revision af de nye tekniske regler for fiskeriet. Danmarks Fiskeriforening finder det bekymrende, at der trods langtrukne forhandlinger mellem Rådet og Europa-Parlamentet ikke foreligger en kompromistekst. Revisionen af de tekniske regler er nødvendig for at skabe sammenhæng i den fælles fiskeripolitik og sikre, at for eksempel fortsat kan udvikle selektiviteten i fiskeriet. Danmarks Fiskeriforening anbefaler i forbindelse med fornyelse af fiskeriprotokollen med Grønland, at man fra dansk side tager højde for danske erhvervsinteresser. Særligt set i lyset af Brexit, er det vigtigt at sikre fortsatte danske fiskerimuligheder og afsøge nye muligheder.

Landbrug & Fødevarer afventer, at de konkrete forslag, der er nævnt, kommer i høring. Landbrug & Fødevarer har således ikke konkrete bemærkninger til formandskabets arbejdsprogram for første halvår 2019.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at Rådet vil tage præsentationen af formandskabsprogrammet til efterretning.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen vil tage formandskabets prioriteter til efterretning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1305/2013 og EU nr. 1307/2013 for så vidt angår visse regler for direkte betalinger og støtte til udvikling af landdistrikterne for årene 2019 og 2020 KOM(2018)817

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. januar 2019. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsendt et forslag om ændring af forordningerne (EU) nr. 1305/2013 og (EU) 1307/2013 for at sikre finansieringen af visse elementer i forbindelse med overgangen fra den nuværende til den kommende budgetperiode. Vedrørende direkte betalinger åbnes der mulighed for også at kunne overføre midler mellem søjle I og søjle II i 2020. Endvidere vil det fortsat være muligt at overføre provenuet fra reduktion af direkte betalinger (capping) til budgettet til landdistriktsudvikling, idet der åbnes mulighed for, at denne overførsel af budgetmidler finder sted for 2020, ligesom det var tilfældet for årene

2015-2019. På landdistriktsområdet vedrører det en overgangsordning for landbrugere i bjergområder og andre områder med naturbetingede begrænsninger for støttemodtagere i områder, som ikke længere er støtteberettiget. Ligeledes udvides muligheden for anvendelse af teknisk bistand på Kommissionens initiativ, finansieret af Landdistriktsfonden, til også at omfatte foranstaltninger i forbindelse med forberedelsen af den fremtidige fælles landbrugspolitik.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2018) 817 den 7. december 2018 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 for så vidt angår visse regler for direkte betalinger og støtte til udvikling af landdistrikterne for årene 2019 og 2020. Forslaget er oversendt til Rådet den 7. december 2018 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel TEUF Artikel 42 og artikel 43, stk.2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

| Forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Forslaget indeholder ændring af visse regler i forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til landdistriktsudvikling og forordning (EU) nr. 1307/2013 vedrørende visse regler for direkte betalinger i relation til årene 2019 og 2020 for at sikre fortsat finansiering af nogle bestemmelser i overgangsperioden fra indeværende reformperiode (2014-2020) til den kommende reformperiode (2021-2027). Der er 4 ændringer i Kommissionens forslag:

Direkte betalinger

Kommissionen foreslår, at den nuværende ordning med fleksibilitet mellem søjlerne fortsætter i den kommende reformperiode. Når landmændene ansøger om støtte for kalenderåret 2020 vil det således ske i forhold til de nuværende regler og støttebetingelser, men når støtten udbetales fra december 2020 vil det være en udgift, som falder under finansåret 2021. Det er ifølge de gældende regler ikke muligt at anvende fleksibilitet mellem søjlerne i 2020/2021, idet 2021 er omfattet af den kommende budgetperiode.

Formålet med forslaget om at lade fleksibiliteten mellem søjlerne fortsætte i den kommende periode er at skabe kontinuitet i tildelingen af støtte til de europæiske landbrugere i 2019 og 2020, således at lande kan fortsætte deres fleksibilitetspraksis fra 2015-2019 til 2020/21. Danmark har anvendt muligheden for overførsel af midler fra direkte betalinger i søjle I for årene 2015-2019 til landdistriktsprogrammet i søjle II for årene 2016-2020. Ifølge forslaget kan indtil 15 % af det nationale budgetloft for søjle I eller II i kalenderåret 2020 overføres til den anden søjle i 2021 (det finansielle år dvs. fra 16. oktober 2020 til 15. oktober 2021). For visse medlemsstater er det op til 25 % af søjle II i 2020, der kan overføres til søjle I i 2021 og for visse medlemsstater 25 %. Medlemsstaten skal meddele Kommissionen beslutningen herom senest 31. december 2019.

Kommissionen foreslår endvidere, at medlemsstaterne fortsat i 2020 som minimum skal anvende støtteloftet på 5 % af støtte til modtagere, som modtager mere end 150.000 €. Midlerne overføres til anvendelse i søjle II i 2021, og ifølge forslaget skal medlemsstaterne meddele deres beslutning og forventet provenu.

Danmark har i perioden 2015-2019 årligt overført provenuet fra den obligatoriske capping fra søjle I til søjle II. Det overførte beløb har været faldende over perioden og er i 2019 anslået til 453.000 €. Hvis forslaget vedtages kan et beløb svarende til capping provenuet i 2020 overføres fra søjle I til søjle II og stilles til rådighed for søjle II i 2021.

Landdistriktsudvikling

Kommissionen foreslår en ændring af reglen om udfasning af betalingerne til landbrugere i bjergområder (og andre områder med naturbetingede begrænsninger), som ikke længere kan modtage den særlige støtte. Den eksisterende regel er, at landmænd, som ikke længere vil kunne modtage den særlige "bjerg-støtte", kan

modtage den i højst 4 år alligevel. Støtten må dog maksimalt være 80 % af den gennemsnitlige støtte fra 2007-2013 og i 2020 skal støtten højst svare til 20 % af startniveauet for støtten.

Ændringen består i, at såfremt den 4-årige udfasning begynder i 2019, kan den ikke overstige 80 % af den gennemsnitlige støtte i 2014-2020, og i 2020 skal støtten svare til 50 % af startniveauet for støtten. Der er altså tale om en lempelse for de mange lande, hvor nogle landmænd ikke længere vil være berettigede til bjerg-støtte. Danmark har ikke anvendt denne ordning i perioden 2014-2020.

Kommissionen foreslår endelig en udvidelse af muligheden for teknisk bistand (administrativ støtte) fra denne budgetperiode til også at omfatte forberedelsen af den fremtidige fælles landbrugspolitik 2021-2027. Forslaget vedrører kun anvendelsesområdet for den tekniske bistand, der finansieres af Landdistriktsfonden og ændrer ikke den finansielle støtte. Ændringen skal sikre, at Kommissionen kan yde bistand til medlemsstater og interessenter i forbindelse med forberedelsen af den kommende reform og dermed sikre en smidig overgang.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg har accepteret at anvende en hasteprocedure, således udvalget ikke kommer med ændringsforslag.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det skal sikre finansiering af visse udgifter i overgangsperioden fra den nuværende til den kommende reform af den fælles landbrugspolitik.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017, og lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under landdistriktsprogrammet og direkte betalinger.

Konsekvenser

Forslaget skal afklare visse elementer i den fælles landbrugspolitik i overgangsperioden mellem den nuværende og den kommende reformperiode. Det er bl.a. frivilligt for medlemsstaten at anvende muligheden for at overføre midler mellem søjle I (direkte betalinger) og søjle II (landdistriktsudvikling) i 2020. Forslaget har ikke umiddelbart statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivnings- og administrative konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget for miljøet og beskyttelsesniveauet.

Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer undrer sig helt generelt over behovet for, at Kommissionen fremsætter forslaget på nuværende tidspunkt, idet forslaget bør ses og vurderes som en del af en samlet pakke med overgangsbestemmelse mellem den nuværende og kommende budgetperiode og landbrugspolitik.

I forhold til forslaget om at overføre midler fra søjle 1 til søjle 2, så er Landbrug & Fødevarer generelt modstander af dette instrument og arbejder for, at denne mulighed ikke skal fortsætte i den kommende periode. Baggrunden er, dels at udnyttelse af denne mulighed vil medføre en voldsom forvridning og forskelsbehandling mellem landmændene i de forskellige EU-lande, og dels at det vil have negative indkomstmæssige konsekvenser for landmændene i de lande, hvor støtten flyttes til søjle 2.

I forhold til det konkrete forslag er Landbrug & Fødevarer modstander af, at medlemslandene skal have mulighed for at træffe en ny beslutning om at overføre midler fra søjle 1 til søjle 2 inden 31. december 2019. Modstanden skyldes for det første den generelle modstand mod fleksibilitetsinstrumentet. For det andet

giver forslaget mandat til at overføre en procentandel fra et søjle 1-budget, der ikke er kendt på nuværende tidspunkt. Det skyldes, at det drejer sig om landbrugsbudgettet for EU-finansåret 2021, der først vedtages på et senere tidspunkt som en del af den kommende flerårige finansielle ramme – måske først i 2020. Men da meget på nuværende tidspunkt tyder på et reduceret land-brugsbudget, så vil anvendelse af fleksibilitet bidrage til en yderligere negativ indkomstudvikling hos landmændene ud over den reduktion, der stammer fra den generelle budgetreduktion.

I forhold til forslaget om at forlænge den nuværende sats for degressivitet på 5 %, så noterer Landbrug & Fødevarer sig forslaget. Med henvisning til organisationens generelle holdning om, at overgangsbestemmelserne skal ses som et samlet hele, anser Landbrug og Fødevarer forslaget som præmaturligt.

Landbrug & Fødevarer har ingen bemærkninger til ændringerne til den særlige ”bjergstøtte”, der ikke anvendes i Danmark.

Landbrug & Fødevarer har ingen bemærkninger til muligheden for at teknisk bistand fra den nuværende budgetperiode også kan omfatte forberedelsen af den fremtidige fælles landbrugspolitik, så længe de administrative udgifter begrænses mest muligt.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Mange medlemsstater har efterspurgt muligheden for fleksibilitet mellem søjle I (direkte betalinger) og søjle II (landdistriktsudvikling) i 2020/2021. Der forventes generelt opbakning til forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget, der er nødvendigt for at skabe overgang fra den nuværende til den kommende reformperiode på de foreslåede områder.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 4. januar 2019.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.